

ეპროკურიდი

New
ახალი

საქართველო

ISSN 1987-8729

სამეცნიერო-საინფორმაციო ჟურნალი №10 (30), ოქტომბერი, 2013

ფასი 2 ლარი

ჩვენ მზად ვართ,
მხარი დავუჭირით
და დავხმარით
საქართველოს
ფერმერებს!

ფირმა
ლომთაგორას
მარცვლეულის
გადამამუშავებელი
საშრობ-შესანახი
ქარხანა

საქართველო, მარნეულის რაიონი, შპს. „ფირმა ლომთაგორა“
“FIRM LOMTAGORA” LTD, Georgia, Marneuli Region,
ტელ.: (+995 99) 56-26-16; (+995 91) 20-25-25
www.lomtagora.com; E-mail: info@lomtagora.com

ასკა

ASCA

**ახალი აგრარული
საქართველო
AKHALI AGRARULI SAQARTVELO**

(New Agrarian Georgia)
ყოველთვიური სამეცნიერო-
საინფორმაციო ჟურნალი.

Monthly scientific-informative magazine
ოქტომბერი, 2013 წელი.

№10 (30)

სარედაქციო კოლეგია:

შოთა მაჭარაშვილი (მთ. რედაქტორი),
ნუგზარ ებანიძე, მისეილ სოსხაძე,
თამარ სანიციძე, ნოდარ ბრეგვაძე,
გიორგი ბარისაშვილი (მეცნიერება-
მედიცინის რედაქციის რედაქტორი),
თამაზ გუგუშვილი (ხელ. ვერს. რედაქტორი).

სამეცნიერო საბჭო:

აკადემიკოსები, მეცნიერებათა
დოქტორები, პროფესორები:
რეკან მახარაშვილი (თაქვდომარე),
ნოდარ ჩხარტიშვილი, გურამ ალექსიძე,
ნუგზარ ებანიძე, პაატა კოლაშვილი,
ელგუჯა შაფაქიძე, პეტრე ნასყადაშვილი,
ზუიად ბრეგვაძე, ელგუჯა გუგუშვილი, ზაურ
ჯულუხიძე, ზურაბ ჯინჯიხაძე, ქრისტო
კანიაშვილი, ადელ ტყემელაშვილი, ნატო
კაკაბაძე, კუკური ძეგია, კახა ლაშვი, ომარ
თეფლორაძე, ნუგზარ სარჯველაძე, დავით ბე-
ღია, თენგიზ ყურაშვილი, ზურაბ ლოლაძე,
კობა კობლაძე, ნუკრი მემანინაშვილი.

გამომცემელი:

„აგრარული სექტორის
კომპანიების ასოციაცია“ (ასკა);
Agraruli Sectoris

Companiebis asociacia (ASCA);
(Association of Agrarian Sector Companies).

საქართველოს რეგიონული ეკონომიკური
პრიორიტეტების კვლევითი ცენტრი „რეგიონია“;

Regionica – Georgian Research Center for
Regional Economic Priorities.

რედაქციის მისამართი:

თბილისი (0119), აგლადის ქ. № 32
ტელ/თელ: +995 (33) 2 34-76-33
+995 (99) 16 -18-31

Tbilisi (0119), Agladze str. № 32

E-mail: agroasca@gmail.com

www.regionica.org/journal.

editor of English version Tamta Gugushvili

დააკაბდონა გიორგი მაისურაძემ

ჟურნალი ზელმძღვანელობს
თავისუფალი პრესის პრინციპით.

The journal acts in accordance with
the principles of free press.

© საავტორო უფლება დაცულია.
All rights reserved.

რეფერირებადია 2011 წლიდან

დაიბეჭდა შპს „გამომცემლობა კოლორში“

WORLD TECHNIC
საქართველო

Tbilisi

tel /fax: (+995 32) 2 35 10 05.

tel : (+995 32) 2 34 76 33

4

რა იყო 2013 წლის რთველის მთავარი მოვლენა?

წიგნის რთველის მთავარი პრობლემა არის, რომ ყურძენის საკმაოდ ადრე მომწიფდება...

6

და მაინც, რა არის ვაზის დარღვივა?

ბილიასი პირველ მენახე-მეწინამძღვრის სემდეგ პირველ მაგასენა ვენახის დადაყენების დარღვივა.

22

საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია

კონფერენციის თემატიკის მიხედვით ოქსიდეციამუხარობდა.

5 რთველის იურიდიული

12 გვერის სარეცხი ტრადიციული სასაღებავი საკარტველი ოსი

14 ვასის სისწრაფის, გასვლისა და საყრდენი სისტემის მომზადება

17 მარაგის წარმოების სახელმძღვანელო

24 ვაშლის დამამუშავებელი ბიოპროდუქტები

26 ავარასი ციტრუსების დამამუშავებელი მანქანის დამზადება

28 ცივილიზაციის სადემონსტრაციო საგანგებო

30 ზღვიანი სოფლის გვერისის სიმდიდრე

31 **JOSKIN** - კომპანია, რომელიც სასაღებავი პროდუქციას გთავაზობს

32 გარგარისალ ტერაპიის დამამუშავებელი სასაღებავი ბიოპროდუქტების პერსპექტივა

33 ჯილქის საკარტველი ოსი

Jurnal i `axal i agrarul i saqarTvel o~ gTavazobT!

Jurnal Si erTi kvadratuli santimetri sareki amo farTis Rirebul eba Seadgens: ydis meore gverdze _ 60 TeTrs (mTI iani gverdi _ 350 I ari), bol oswina gverdze _ 50 TeTrs (mTI iani gverdi _ 300 I ari), bol o gverdze _ ukana ydaze _ 60 TeTrs (mTI iani gverdi _ 350 I ari). Si da gverdebze _ 35 TeTrs (mTI iani gverdi _ 200 I ari).

Jurnal i „axal i agrarul i saqarTvel o“ referirebadia 2009 წლიდან. სამეცნიერო სტატიის მოცულობის რეზიუმის ტანხის დასრულების შემდეგ 1,5 ინტერვალში, 12-დღიანი სრულყოფილი ნაბეჭდი 5 ტაბლის გვერდს.

Jurnal i sgamowera Segi ZI ia Tpresis gavrcel ebis saagentoebSi: `el vaj i - (tel : (032) 2-38-26-73; (032) 2-38-26-74); `saqpresa+ - (577 97 90 10); `saqarTvel os fosta - (577 117 272).

1 წლიანი ტანხის გამომცემლობა დღიდან 24 ლარი, 6 ტვიტ _ 12 ლარი.

რა იყო 2013 წლის რტველის მთავარი მოვლენა?

naadrevad dawyebul i rTvel i 2013 naadrevadve miiwura. saerTod, rogorc wesi, yovel rTvel ze iwyeboda iseTi ram, rac ama Tu im wel s mTavar movl enad iTvl eba mevenaxeoba-meRvineobis dargSi. zogj er esaa Tavsdaxil i stiqia – setyva Tu mewyeri; zogj er venaxebSi mavnebel -daavadebebis ucveul o moZal eba; iSavi aTad qarTul i Rvinis warmateba sadme Ci neTSi an yazaxeTSi ... da sxv.

რა იყო 2013 წლის რტველის მთავარი მოვლენა? აი, ისეკი Txვა, რომელ საც Sevecdebi T mokl ed vupasuxoT.

wl evandel i rTvel is mTavari probl emais aris, rom yurZeni sakmaod adre momwifda da Tu normal uri wl is periodSi rTvel is dawyebis TariRad kaxeTSi 20-25 seqtemberi iyo dadgenili, wel sam droisatvis kaxeTSi rTvel iTiqmis mol eul i iyo. es yvel aferi ki vazis naadrevma yvavil obamac gamoiwvia da, sakmaod nal eqiani zafxulis miuxedavad, yurZeni naadrevad moiwia; yovel ive aman ki Sesazloa Rvinis xarixSi iCinos Tavi, risi riskic namdvil ad dgas, radganac SarSandeli rTvel ic, daaxl oebiT, wl evandel iviT warimarTa (naadrevi yvavil oba da adreul i rTvel i) da Sedegmac ar daayovna. 2013 წლის მოსავლის არაერთკაზურ RvinoSi e.w. „vegetaciis“ toni Semcneva, rac Tavis mxriv moumwifebel i, Semousvl el i kl ertis bral icaa. swored igive riskis qveSaa Semdegi wl is mosaval ic, ristvi sac memar neebSesabami sad momzadeba mouwevT.

am wels arc mavnebel -daavadebebis mxriv iyo saxarbiel o mdgomareoba, radgan Semodgoma-zamTarSi siciveebi sakmaod gvian da iwyo da cota xans gastana, aseve Tovlic nakl ebi movida da mal eve dadna, ramac Tavis mxriv mavnebel ebis – vazis tkipasa da yurZnis Wiis gamravlebas Seuwyo xel i. es probl emasakarad mkveTradidga kaxeTis zogierTi mxaris venaxebSi.

cxadia, rTvel Si mxol od yurZnis dakefa ar igul isxmeba, aramed misi gadamuSavebac da aseve yurZnis yidva-gayidvac. es ukanasknel i ki, anu Cvens dedaqaal aqSi yurZnis bazrobis mowyobis sakiTxi, kvl avac Ri aa da moi Txovs yuradRebas, radganac dRemde ver gveRirsa yurZnis keTil mowyobil i bazroba. (am sakiTxs Cven ukve SevexeT „axali agrarul i saqarTvel os“ wina nomerSi).

aranakl eb mtkivneul i probl emა, რომელიც ukve wl ebia probl emadve rCeba, es dargis subsidi re-

bis sakiTxi. Tuki saxel mwi fos am „maradiul i“ probl emis gadaWramarTI ac surs, maSin man Tanxebi unda mimarTos mcire, tradiciული მარნების მსენებლობისა და ადგილობრივი ვაზის შესახებ გამრავლები სენი. არნისული მდებარეობის და რეგიონების ტურისტიკის განვითარების საკითხების შესახებ. ანისული მდებარეობის და რეგიონების ტურისტიკის განვითარების საკითხების შესახებ. ანისული მდებარეობის და რეგიონების ტურისტიკის განვითარების საკითხების შესახებ.

rac Seexeba sityva „rTvel s“, რომელიც არის ნაწილი სიყვითლისა – „qarTvel i“, იგია Semodgომის გვირგვინი, ანუ rTvel iT Semodgoma გვირგვინდება და სრულდება. ალბათ ამიტომაც Zvel droSi axali wel i Semodgომის dawyebasTan iyo dakavSirebul i da igi pirvel seqtembers iwyeboda saqarTvel oSi. rTvel i gansakuTrebul i dRea და es dRe qarTvel i erisaTvis dResaswaul Tanaa gaigivebul i, ამიტომაც ამ dRisaTvis Cveni winaprebi gansakuTrebiT emzadebodnen armosavl eTsa Tu dasavl eT saqarTvel oSi.

baraqian-xvaviani Semodgoma da rTvel i vusurvoT Cvens qveyanas da imediT davel odoT 2014 წლის Semodgomas.

გიორგი ბარისავლი
მკვლევარი 2013წ.

რტველი იწვება

კახეთის რეგიონში რტველი-2013" 25 აგვისტოს დედოფლისწყაროს რაიონიდან დაიწყო.

29 სექტემბრის მდგომარეობით ულსბოლო ატვლი ულის განმავლობაში კახეთის რეგიონში 81 კომპანიამ რეკორდული რაოდენობის – 80 097,6 ტონა ყურძენი მიწოდება გადამსავა (სარსანსულ 52 000 ტონა ყურძენი ცაბარდა და დაიწვება); საფრავი – 25 570,8; რკაველი – 51 660,6, კახური მწვანე – 1406; სხვა ქვეყნები – 1406,2 ტონა.

ყურძენის მიწვება-გადამსავების პროცესში კართული 81 კომპანიიდან 79 კერძო და 2 სახელმწიფო საწარმო (სპს „გრუზვინპრომი“ და სპს „აკურა“). სახელმწიფო კომპანიებმა შესყიდეს და გადამსავეს 12479,6 ტონა ყურძენი, რაც საერთო მოცულობის 15%-ია. (ცნობისათვის, 2012 წელს სახელმწიფო კომპანიების მიერ გადამსავებული ყურძენის წილი 65%-ს შეადგენდა).

რტველის წინასწარი პროგნოზის რუდაგამართი და კერძო სექტორის იაფი კრედიტებისა და ყურძენის ფასის სუბსიდირების სედეგად საფრავზე მოქოვნა იმდენად დიდია, რომ იგი მთლიანად კერძო სექტორმა ატვისა, სახელმწიფო საწარმოებს მხოლოდ ვარბი ტეტრი ყურძენის ცაბარება უწევს (გრუზვინპრომის მიერ მხოლოდ 190 ტონა დაზიანებული საფრავია მიწვებული, დანარჩენი კი ტეტრი ყურძენია).

რაიონების მიხედვით შესყიდული და გადამსავებული ყურძენის მაწვებელი სემდეგნაირად გამოიწვება:

- სირნარი – 11757,6 ტონა;
- გურჯაანი – 18095,1 ტონა;
- ტელავი – 17725 ტონა;
- ყვარელი – 17199,8 ტონა;
- დედოფლისწყარო – 3965,8 ტონა;
- ახmeta – 2471,6 ტონა;
- იაგოდეხი – 3719,3 ტონა;
- საგარეჯო – 5162,7 ტონა.

განსაკუთრებული მოქოვნაა მევენახეობის სპეციკურ ზონებში („მუკუზანი“, „აქასენი“, „კინჯარაული“) მოწვება საფრავის ქვეყნის ყურძენზე, რისგანაც ადგილ-ვარმობის დასახლების რვინოები მზადდება. არნისნული სგამო 1 კილოგრამ საფრავზე უკანასკნელ დრეებში ფაზების მნიწვნელოვანი ზრდა დაქვისრდა. საფრავის მაწმალ ურმა ფასმა 2,10 ლარი შეადგინა. ტუმცა, ამ ფასად მხოლოდ 76 ტონა ყურძენი გაიყიდა და გადამსავება.

რკაველი უს მაწმალ ურმა ფასმა 1,40 ლარი მარწვი და ამ ფასად უმეტესად უინანდლის მიკროზონაში მოკრეფილი 72 ტონა ყურძენი გაიყიდა. კახური მწვანეს მაწმალური ფასი 1,45 ლარი იყო. ამ ფასად ზირიტადად მანავის მიკროზონაში მოწვებული 98 ტონა ყურძენია შესყიდული და გადამსავებული.

კერძო სექტორის ტვის ნაკლებად საინტერესოა სირნარის რაიონისა და იაგოდეხის ტეტრი ყურძენი, რომლის ცაბარებაც სახელმწიფო საწარმოებს უწევს, ტუმცა ეს პროცესი კერძო სექტორის ინტერესების მაწმალური გაწვალის უინები ტსაკმაოდ ფრტხილად მიმდინარეობს.

„ვიტელი“ ყურძენის (საფრავი) გადამსავების ქიკი 12 სექტემბრის დაქვისრდა, როცა დრე-რამესი 4,500 ტონა გადამსავება, ხოლო „ტეტრი“ ყურძენის (რკაველი, კახური მწვანე) გადამსავების ქიკი 25 სექტემბრის იყო, როცა 3,800 ტონა ყურძენი გადამსავება. რტველი მალე დასრულდება, რასაც ადასტურებს მიწვება-გადამსავების ბოლო დრეების მოწმება. 29 სექტემბრის მდგომარეობით დრე-რამესი 1,978 ტონა ყურძენი გადამსავება. საფრავის მოწვალის მიწვება და მისი დრირი გადამსავება დაახლოებით 30-40 ტონას შეადგენს.

რვინის კომპანიებს სორის შესყიდება არწინსოს სპს „გვს“, სპს „ტიფლისკვინიპოგრეზ“, სპს „ბადაგონი“, სპს „დუღაზეების რვინოების კომპანია“, სპს „ვაინენი“, სს „ტბილ რვინო“, სს „ტელიანი ველი“, სპს „ტელავის რვინის მარანი“, სპს „კახური ტრადიციული მეწვინეობა“, სპს „კორპორაცია კართული რვინო“, სპს „უინანდლის ზველი მარანი“, რომლებმაც უკვე გადამსავება ტას ტონაზე მეტი ყურძენი დაკვლავა აგრწველ ებენ ყურძენის შესყიდვას.

ისინი არეოპარალ ებიტა და რადიოკარბონატული მონაცემები T. Zv. w. VII ათასწლეული დასაბუთებულია, VI ათასწლეული და ნაწილობრივ V ათასწლეული დასაბუთებულია. დატარდა. აკარმოცენილი: კულტურული ვაზისუძებები, Rvინის 2, ხორბლის 9, ჭრის 5 სახეობის და სხვ. მარცხელი კულტურა ნაწები. განსაკუთრებული ყურადღება იპყრობს ცენსი ნაყოფიერების კულტურის და რელიგიის არსებობის დამადასტურებელი უზველესი არეოზონოპოვარი: ტიხასი მარალ მხატვრული და სერული ებული კალის მცირე ზომის კანდაკეები, ყურზნის მტევნის ბარელიფიტი სემკული, დიდი მოცულობის ტიხის დერგი და სარვინე ტიხის ფრაგმენტე მამაკაცის ფალოსიანი გამოსახულება, არმარტული მარჯვენასი ყურზნის მტევნი ტამსვენებულ ი. ეს უკანასკნელი, მეცნიერთა აზრით, მსოფლიოსი უზველესი ვაზისა და Rvინის Rvტაება უნდა იყოს.

ბიბლიასი პირველ მენახე-მეწინედ მიწეულია ნოე, რომელიც მარვინის სემდეგ პირველმა გაასენა ვენახი და დააყენა Rvინო. არეო-ბიბლიური მონაცემთა შესრულებით მსოფლიო მარვინა დაახლოებით 5000 წლის წინ, Zv. w. მესამე ათასწლეული სბოლომოდამდროს ნოე 600 წლის იყო (დაბ. 7.6) და მის სემდეგ კიდევ 350 წელი იცოცხლა. კიდობნიდან გადმოსული ნოე არაბრატე ვენახს რომ ვერ გაასენებდა, ეწვეს არბადებს. უეწველია ისიც, რომ ვენახის გასასენებლად აქლით ტერიტორიაზე კულტურასი შესული ვაზების, ვენახოვანის მოზიება დასაბუთებულია, რაც კვმოკარტიის ტერიტორიაზე უდავოდ დახვდებოდა (სესაზი ებელია, ამ ვენახოვანის სესახე ინფორმირებული იყო). ამიტომ, დიდალბატობით, მანოჯახითურტრდილითი ტამოივეტი, სამხრეთსაყარტველი ოსი დასახლდა, დაფუნდა და აკედანგაი სალ... ტავისტავად ბადება კიტხვა: ტავდპირველად ნოემ ხომ არ დაივყო ველი ვაზისგაკულტურება და ხომ არ იყო ამ საკმის „პიონერი“? რატომ უნდა არა. ბიბლიური ტეგსტიდან ნატიად ცანს, რომ ის უკვე გარკვეულია ვენახის მოვლა-მოსენება და Rvინის დაყენებასი. მანიციის, რომ ვენახისგაკულტურებას საუკუნეები სწირებდა (რასაც სესაზი ოამისი დატენილი ები არეოფოდა), ამიერკავკასიის კულტურული ვაზის მოზიებას კი მხოლოდ რეები დასაბუთებდა.

ამგვარად, ბიბლიური-მეცნიერული მონაცემები დაყენებულნი არიან იკვეთება, რომ სულ ადრის ნამოსახლარის ნაწები (კულტურული ვაზისუძებები, Rvინის და მარცხელი ის ნაწები), რომელიც ასაკი 8000-მდე წლისაა, მარვინამდე 3000 წლით ადრინდელი სემოკმედებაა. სემოკმედი კი იყვნენ კვმოკარტიის აბორიგენები, სესაზი ოა, ბიბლიური „ნაიდის ჭვეანასი“, ანუ ვენახოვანის დასახლებულია კაენის სტამომავლი ოა. ისინი, ნოეს დაბადებამდე სულ ცოტა 24 საუკუნით ადრე, უკვე ერკვეოდნენ მენახეობა-მეწინეობის საფუძვლებს, ჰყავდათ ვაზისა და Rvინის Rvტაება და დარგობრივ კოდნა-გამოცდილებას ტრადიციული ადაგაცმენდნენ მარვინამდელი ტაობებს (მატსორის ნოესაც – ადამის X სტამომავლის). უველი ეპოქის კოდნა-გამოცდილებას აქლი-სიგადმოტანა-გავრცობის მისიანოემ დამისმოჯახმპირნატიად შესრულეს, მეწინესი ტვალსაწერიდან კი ბიბლიური ნოე ერტადრეტივეტი წმინდა კულტურის საფუარია, რომელიც დადარდა აქლი ცივილიზაციის Rvინო.

ბოლო ებსი კვმოკარტიის კვლავ მსოფლიო მასშტაბის არეოლოგიური აკარმოცენის მოვლა გაცდა. სულ ადრის კულტურიდან 50-მდე კილომეტრის, დმანისის ნამოსახლარსი აკარმოცენის 1800000 წლის წინანდელი აბორიგენთა საზვალე. მეცნიერული ადადგინდა, რომ „დმანისელი“ ტავის კალისა და მორფოლოგიური ნიშნებით აქლი ოსდგანან აფრიკის უზველეს ადამიანებთან. მათ პირველმა გადმოარწიეს აფრიკის კონტინენტიდან და უხვარი დროდან დამკვიდრდნენ ცენსი ჭვეანასი. ამ პერიოდის ადამიანის ნაკვალევი ევროპისა და აზიის ჭვენებსი არცანს, რიტაც დასტურებდა, რომ ევრასიასი ადამიანთა განსახლების გზა ამიერკავკასიაზე, კერძოდ, საყარტველი ოეზეგადი ოდა და რომ მსოფლიოს

უველი ადად ცივილიზაციას სესება ჰგონდა აკარ კულტურასთან.

ასე ტრეისტორიული ფონე ყურადღებას იმსახურებს ბიბლიასი აკარვერისი ფაქტების იდენტიფიკაცია: 1. ედემის ბარტიდან გამოზევებულია კაენი აქლი ცხოვრებას ვენახოვანიდან იწყებს. 2. მარვინა კმნილი ნოე დაფუნება-არორზინების ნიშნად უპირველესად ვენახს ასენებს და Rvინოს აყენებს. ეს უველი აფერიკი, დაახლოებით 3000 წლით განსხვავებული პერიოდის, ერთი და იმავე ადგილზე კვმოკარტიისი, უზველეს აბორიგენთა საბუდარსი ხდება.

ათასწლეული ებს, ბუნებრივია, უკმადარ ცაულია. ცენმა წინაპრებმა გააცნობიერეს რა Rvინის „რმერტყოფელი“ ხიბლი, გამოიყვანეს რეკორდული რაოდენობის ვაზისუძები, დაიხვედა და ყოფიერებასი კაე და მათი მოვლა-პატრონობის უნარ-ცევა და ტრადიცია. მარალ პროფესიული დარგობრივი კულტურის უვალობით ტიოელი მაჯის მასთანადობა გარაკოლოგიური პრობლემების ადაპტაცია – ცამოვლი-ბების ვრცელი პერიოდი და სესაბამისი კროზონებსა და რეგიონებსი დამკვიდრდა. Zv. w. VII ათასწლეულიდან ხმარებასი სემოდის ტიხის ურველი, სემდეგ ათასწლეული ებსი ცნდება ჯერ კვასი გამოკვეთილი, სემდგომი ხისა და კვიტიკის საუნახლები, მრავალი დება კოცობები, კვევრები, საკაე ავები და მრავალი სამურნეო ინვენტარი... მეწინეობამ უკვე ცისკვესეტიდან მარანსი სეაბიჯა და მყარად დაფუნდა.

ტეკნო-პროგრესი პარალელურად ტანდატან გამოიკვეთა, დაიხვედა და ცამოვლი ბდა ვაზისუძის რაგროკლიმურ პრობლემების ჰარმონიული ადა მისადაგებელი სუფრის მსრალი (კახური, ინგლისური, იმერული), ბუნებრივად კბილი, ნახევრად კბილი და ცარილი რვინოების დაყენების ტვიტყოფადი ტეკნოლოგიები. კარტველი მაწმურნეო გენეტიკურად გაისახლა ხორცა ვაზისა და Rvინის ხასიატის, ვაზისგან: სიბრუნე, სიხვე, სრომის პატივი, ურტატმენა, გაუტელი ობა, Rvინისგან: სიზლიერე, მოვვასის სიყვარული, სტუმარმასპინძლი ობა, სამარტილიანობა, მოლენა ტუსი-კოცხლის ხალისი. კარტული ყოფიერებასი ადატ-ვესებსი Rრმინდ კაე და ტვისობრივად არორზინდა ვაზისა და პურვინოს მრავალი მსომცემი ფენომენი, რამაც სამაგალიტოდ აამარლია და ტვიტყოფადობა სესაზინ ეროვნული ზეობას. კარტული მას ხასიატმა ზედმიწევნით მოიგო დიდარი სტელეს სიტყვები: „ზეობა ეს არის ცხოვროს ნი ხალხის ვეს-ცეული ებები“. წმ. ილია მარტალი კვლავ აბორიგენთა პირველად გაცხდნილ ბედაურზე მიგვითხატა: „ვაზი ცენი გონებრივი და ზეობრივი ტვისებაა“.

სულიერი ტვალსადავითელი უველი ვაზისგაკულტურება უგუნური, ურწმუნო ადამიანის მორჯული ებად არიკმება, რადგან ბიბლიასი „მავნე და სხამიანი ნაყოფის მომცემი ვაზი“ Rvტის ურცხულ ტანაგაიგებელი. აბორიგენთა უდედის დამსახურებაა, რომ მათ უველი ადე ადრე და მასობრივად „მარჯული“ და სტამომავლი ობას უბოზეს 530-ზე მეტი ვაზისუძისი. ტუ გავითვალისწინებთ, რომ ერთი ჯისის გა-

moyanas sul cota 3 saukunis garj a da rudneba swi r-
deba, 6 000-j er naWirnaxul evi qveynis wm. maria m RvTis-
mSobel ze (vaz-venaxis simbol od aRiarebul – rj ul is
dedaze) wil xvdoma, al baT, damsaxurebul j il dod unda
CavTval oT.

amgvarad, saqarTvel o qristianobis gariJraJze wm.
mariamis wil xvedri qveyana gaxda, misive boZebul i va-
zis j vriT (wm. ninos xel iT) gainaTI a, himnad „Sen xar
venaxi“ aaJRera da sul iT xorcamde eziara „RvTiur
geniol ogias“, roml is Sesaxeb ufal i brZanebs: „me var
vazi WeSmariti, Tqvenl erwebi misi, mamaCemi ki mevenax-
e“ (ioan. 15.1; 15.5). vazisa da pur-Rvinos sakmaod aRma-
tebul i qristianul i Rirebul ebebis fonze qarTvel ma
qristes rj ul i samagal iTod gaiTavis, ris Sedegad
saukuneTa ganmavl obaSi qristianoba da qarTvel oba
tol fardi mcneba gaxl daT.

Tu davakvirdebiT, Tavdapi rvel ad qarTvel ma moar-
j ul a vazis, Semdgom ki vazma (vazis j varma) gadagvi xada
samagier o da WeSmarit sarwmunoebaze mogvaqcia. RvTis
SewevniT es „vaz-kacuri“ maraToni dResac grZel deba:
qarTvel i mezvre Tavsevl eba venaxs da isic xvavrie-
l ad asaCuqrebs naWiranxul eviT. rac Seexeba Rvinos,
man siyrmiTve iTava da dResac pirnaTI ad asrul ebs
zeval debul ebas: daexmaros adamians misi Semecnebi-
Ti, zneobrivi da esTetikuri moRvaweobis umaRl esi
miznebis, WeSmaritebis, keTil Sobil ebisa da sil amazis
aRqma-ganxorciel ebaSi.

si tyva vazis (yurZnis xe [saba]) dabadebis Targmansa da
saerTod Zvel qarTul Zegl ebSi ar Cans da mxol od IX-X
saukuneebSi Semodis xmarebaSi. uZvel esi warmomavl o-
bis si tyvaa venaPi, romel ic Tavdapi rvel ad erTi Ziri
vazis mniSvnel obiT ixmareboda, momdevno xanebSi ki
vazis baRis mniSvnel oba SeiZina. iv. j avaxiSvil is argu-
mentirebul i mtkicebul ebiT si tyva venaPi rvenaPi sgan
anu Rvinis xisgan unda iyos Tavdapi rvel ad warmomdga-
ri. si tyva Rvino ki, gamoceni i qarTvel i mecnier ebis:
iv. j avaxiSvil is, g. wereTI isa da v. Tofurias gamok-
vl ebebiT, qarTul i warmoSobisaa da aqedan gavr cel-
da sxva qveynebSi. maT kvl ebebs damaj erebl obas sZens
dabadebaSi Semonaxul i Zvel ebraul i gadmocema, sad-
ac amierkavkasia vazis da Rvinis samSobl odami Cne-
ul i. am Rirebul dokumentze dayrdnobiT g. wereTel i
brZanebs: „seriozul i safuZvel i gveZl eva, rom maRal i
kul turis maCvnebel i si tyva Rvino qarTul i dan gavr-
cel ebul iyo mTel msofil ioSi“. Rvinis saxel debis
qarTul versias ucxoeTSi momxreebTan erTad mowi-
naaRmdegeni c hyavs. Cveni Rrma rwmeniT ki, aq sakamaTo
araferia, radgan warRvamde 3000 wl iT adre Seqmni l

pirvel i sasmel is saxel debas, bunebrivia, Semqmnel s
veravin (da aravin) daaswrebda. Rvino, rogorc saxel -
wodeba da rogorc produqti WeSmaritad qarTvel
aborigenTa Semoqmedebaa da maTi dacal keveba mxol od
„mimtevebel“ Rimi l s im saxurebs.

aqve unda aRvniSnoT, rom Zvel saqarTvel oSi si ty-
va Rvinos kal endarul i datvirTvac hqonda. mxol od
orad orma qveyanam – saqarTvel om da baskeTma uwoda
oqtombers vazis mieri saxel i, qarTvel ebma „stvl isaY“,
baskebma „(h)urde“ anu yurZeni; qarTul xal xurmasi ty-
virebam ki es Tve „RvinobisTved“ monaTI a.

j er ki dev XVIII saukunis saqarTvel oSi miwa-wyl is or
mTavar geografiul da botanikur-agronomiul nawi-
l ad, mTad da barad, gayofa mevenaxeobis gavr cel ebis
Tval sazrisi Tgani sazRvreboda: sadamdec mevenaxeoba
SesaZl ebel i iyo, iqamde teri toria barad, mis zemoT ki
mTad iwodeboda. e. i. saqarTvel oSi mTa-baris gammij na-
vi zol i venaxze gadioda. am dar gebs friad mniSvnel o-
vani adgil i ekava sagareo vaWrobaSi c: qarTul i Rvino
odi Tganve saeqspor to sagans Seadgenda. amitomac iyo,
rom Semosevebis dros mteri pirvel rigSi venaxsa da
Wur-marans anadgurebda.

saqarTvel oSi mraval i vazis j iSi atarebs Tavisi
„momrj ul ebl is“ gvar-saxel s da piriqit, uamrav qar-
Tul gvarSia gaJRerebul i yurZniseul produqTta
saxel i. SegiZRvebaT Tu ara qarTvel i mezvre venaxSi,
saTiTaod gacnobT Tavisi „sanaTesaos“: es „begl aris
vazia“, es „mamukas saferi“, es „simonaseul i“, „j aWvaZi-
seul i“, „WeiSvil i“, „beJaSvil i“, „mgal obl iSvil i“... ax-
l a Wur-maransi SegipatiJebT da damxvdur samegobros:
rTvel iaSvil ebs, mezvriSvil ebs, memarniSvil ebs, Wu-
raZeebs, meqvevriSvil ebs, kasraZeebs, maWaraSvil ebs,
badagaZeebs, Rvini aSvil ebs, meRvineTuxucesebs gagac-
nobT. am is Semdeg ukve suf raze mogi xmobT da Tavisi „sa-
naTesaos si xil Tan“ (RvinosTan) gaziarebT. aseT natu-
ral ur fonze ucxostumarsac ki aRar uCndeba ki Txva:
ratomaa qarTvel isaTvis vazis oj axis wevrTan Tan na-
Tel -mironTan gaigivebul i; xol o Tqma imisa, rom sa-
qarTvel o simbol urad venaxia, al baT, Tvi Tuaryofis
tol fasia. saqarTvel o simbol urad ki ara, WeSmaritad
venaxovania.

adami nebi yvel aze xSi rad sanTel sa da Rvinoze il o-
cebian. bevrma aricis, rom ufal Tan damakavSirebel i
es ori RvTiuri fenomen erTmaneTs moicavs: futkari
neqtars xSi rad vazis yvavil isgan igrovebs, yurZnis
marcvl is kani ki cvil ovan nivTier ebeps Tvi Tonve Se-
icavs da Rvinos gadascemis; Tafl isganac mZaddeba sau-
keTeso, samkurnal o TvisebebiT daj il doebul i Rvino
da yurZnis tkbil isganac Tafl ze aranakl ebi sitkbos
mqone produqti badagi; mraval i dasaxel ebis Rvino
fl obs e.w. „Tafl is tonebs“ da mraval i kvebiTi dana-
mati mZaddeba Tafl isa da yurZnis produqtebis Tana-
urobiT. saqme imaSia, rom futkris masazrdoebel i ay-
vavebul i venaxi Teol ogi urad mtevnis mosxmas anu uf-
l is Casaxva-dabadebas, xol o am mtevni dan dawurul i
Rvinoj varcmul i ufl is danTxeul sisxl Tanziarebas
gamoxatavs. aseTi qristes mieri saerTo sawyisi aqvs me-
venaxeoba-meRvineoba-mefutkreobas.

arsebobs Zvel i gurul i vazis j iSi „sakmevel a“, ro-
mel sac es saxel i marcvl is kanSi (da Sesabami sad Rvino-
Sic) uxvad warmodgenil i sakmevl is Semcvel i aromatu-
l i komponentebis gamo ewoda. ase rom, am j iSis yurZeni
Tu Rvino, es udi des saiduml oebasTan saziarebel i
siTxe, Tvi Tonve moicavs sanTel -sakmevel s da yovel i
warmoTqmul i sadRegrZel oTi l ocavs, sanTel s un-
Tebis da gundruks ukmevs RvTis ni er gzaze Semdgar qar-
Tvel ers.

yurZeni da misi produqtebi, antikuri xanidan axl o warsul amde tradiciul i medicinis erT-erT farTod gavrcel ebul samkurnal o saSual ebas warmoadgenda. yurZniT (an misi vveniT) mkurnal obas ampel oTerapia, RviniT mkurnal obas ki enoTerapia ewodeba. ampel oTerapia dietoTerapi is erT-erTi meTodia da eqimis daniSnul ebiT medikamentozur da sxva saxis mkurnal obasTan kompl eqsSi (ZiriTadad qronikul i daavadebebisas) gamoiyeneba. gacil ebiT farTo SesaZl ebl obebs fl obs enoTerapia, radgan Rvino Seicavs 1500-ze met komponents, romel Tagan 350-mde samkurnal o Tvisebebis matar ebel ia. anu Rvino warmoadgens Terapiul komponentTa uZi roarsenal s, yvel a sakveb produqtze j erovnad aRmatebul s.

spirtebi, vitaminebi, makro da mikroelementebi, amino da organuli mJavebi, mTrTmil avi da saRebavi nivTierebebi, polifenolebi, peptinebi da sxv. cal keul adTu kompl eqsSi ganapirobeben antioqsidantur, antebis sawinaaRmdego, baqteriocidul, antivirუსul, antistresul, kardio da radioprotektorul, antialergiu, antisimvnr Turigsxva samkurnal o-profil aqtikur Tvisebebs da mwvane Suqs unTeben enoTerapiis kolosal ur SesaZl ebl obebs. al baT, Rvini samTvisebismრალ ferovnebam aTqmevina saxel ganTqmul mkurnal avicenas (980-1037 www.): „Zvel i Rvino samkurnal o wamlebis rigsmiekuTvneba da ara kvebiT produqtebis sas“.

amdeni samkurnal o TvisebiT daxunZl uli siTxe, Rvini samSobl oSi, samwuxarod, mxol od sakvebi daniSnul ebiT moixmareba. es maSin, roca merVineobis wamyvan qveynebsi ukve 10-15 wel ia gaxsnil ia მრალ i enoTerapiul i centri, sadac patientebs Rvini sa da vazis l erwis abazanebiT, Tafl-Rvini safenebiT, Rvini niRbebiT, da fqu l i wipwebi Ta Tu sxvadasxva enopreparatiT mkurnal oben da 2-3 kviრაSi dadebiT Sedegebs aRweven. saWiroa da aucil ebel i, CvenTanac droul ad movaxdinoT yurZnis produqtTa Terapiul ampl uasi warmocena, rac sakmaod mniSvnelovan Tvisebri v da ekonomur efeqts gamoiRebs. amimartebiT qveyni samecniero-kvl eviT dawesebul ebebsi bol o aTwl eul si sakmaod seriozul i nabi j ebi gadadga: SemuSavda da dasanergad gamzadebul ia მრალ i samkurnal o-profil aqtikuri daniSnul ebis ual kohol o da al kohol uri sasmel ebis, kvebiTi danamatebis a Tu enopreparatebis damzadebis teqნოლოგია.

Rvini Tu sxva enoTerapiul saSual ebaTa gamoyenebamde kargad unda verkveodeT maT dietur da samkurnal o SesaZl ebl obebsi, raTami zandasaxul ad warvmarToT konkretul i daavadebis profil aqtika-mkurnal oba. amis Semdeg eqimTan SetanxmebiT mkacrad unda davicvat maTi moxmarebis dro, doza da miRebis wesi. mxol od aseTi midgomiT iziarWurWlebs momxmarebel Tan yvel a is enoTerapiul i fenomeni, rasac RviniT savsefi al agTavazobT.

„SeicanTavi Seni“ mogviwodebs ufal i. ammetad sapatioda rTul i misi is aRSasrul ebl ad Tavdapirvel ad unda gaverkveT Cveni yovel dRiuri qmedebis avkargianobaSi, risi srul fasovnad danaxva-Secnoba sakmaod gviZnel deba. Cveni uaryofiTi Tu dadebiTi Tvisebe-

bis sakmaod swrafad da Tval naTl i v warmocena Zal uZs Rvinos, romel sac akademikosma prostoser dovma „mziuri energia“ uwoda. Txier fazaSi warmodgenil i „mziuri energia“, ikavebs ra adami ani SigTavss, gareT gamoaqvs, amzeur ebs mis zneobrivi xasiaTs da pirovnebas aZl evs Sanss saTanadod moaxdinos cxovrebaSi misi koreqტიება. Rvini normal urad moxmareba WeSmaritebis gzaze ayenebs adami ans (In vino veritas), zedmetad gamoyeneba ki piriqit: „ufal s Rvino uZl ur obis nugeSiscemistvis miucia brZenTaTvis, ugunurT ki igi codvis mizezad uqceviaT“, Segvaxsenebs wm. basill i didi. Rvino SesaniSnavi provokatoria: „rac gul Si aqvs fxizel s, mTral s is enaze gamoaqvs“, ambodnen Zvel i l atinebi. amave azrs imeorebs qarTul i zepirsityvierebac:

tyem Seifara nadiri, xvrel madamal agvel io,

Rvinom ki gamoamJRavna moyvar ea Tu mterio.

Rvini am „gamomamzeurebel“ Tvisebas xSirad iyenebdnen Cveni winaprebi sasiZos xasiaTis Secnoba-gansasjel ad.

Rvino veritans i Zunwes, Sedegad, „Rvini ganzomil ebaSi“ myofi zedmetad momWirne pirovneba xSirad „gul mowyal ed“ gardaisaxeba (rasac gamofxizl ebul i Zal ian ganicdis). Rvino gambadaobasa da siTamames iZl eva, is sul ierebis msaxuria da gul wrfel obas badebs. swavl ulTaTvis ezoTerul i codnis uSreti wyaroa da amitomac gaxda el ituri sazogadoebisa Tu xel dasxmul Ta xvedri. Sair-kafiis ucvl el i atributia aq eqspromtad amoTqmul i „daj agnul i“ frazebi, isini xom xSirad xal xuri poeziis margal itebad gvel ineba. amitomac xmamaRl a vi tyiT: saukeTeso Ri rsebis Rvino xel ovnebaa xel ovanTaTvis.

zomierad miRebul i Rvino zr di-

l obis, pativiscemis, sil amazis, siyvarul is gamovl enaa. is dadebiTi emoci ebiT muxtavs adami ans da badebs sasikeTo iniciativebs, moyvavis SeZenis survil s da, rac mTavaria, sicocxl is xal iss. is samarTlianobisken, Tanasworobi sken swrafvaa, nugeSiscema, damegobreba-danaTesavebis saukeTeso saSual ebaa. bevrij er yofil a, mosisxl emtrebi sufraze Serigebulan, ficvercxli (Rvini an j amSi CaTl il i vercxli, romel sac damegobrebis mowadineni bol omde cl ian) miuRiaT da damegobrebun. Rvino xom WirSi megobar ze aranaki eb gamxnevebs da gamagrebs, l xinSi ki gamefebs da zeobaSi ahyavxar. uRvinod l xini warmoudgenel ia, rogorc uJangbadod sunTqva.

l xini sabaseul i ganmartebiT WirTagan xsnaa; Wiri borotis yola; boroti avis momqmedia; avi arakeTil sniSnavs. di onise areopagel i borotebas sikeTis naklebobas uwodebs. sikeTe ki sabasve ganmartebiT winabWe da ezoa keTil obisa. ai, es „winabWe“ rom gaaroda „keTil obisezoSi“ Seabij o, amis garantad ufal ma tradiciul i qarTul i sufra dagviwesa.

qarTul i sufri akademurobaze bevri Tqmul a da iTqmeba. misi srul fasovneba danyarebul ia aTaswl eul ebis manZil ze Seqmnil, uzadod daxvewil-Camoyal i bebul maRal zneobrivi-esTetikur normebze. tradiciul i qarTul i sufra ar gaxl avT ugvano Wama-smisa da Rreobis adgili. is TviTmyofadi erovnul i kul tu-

niSnavs.al .j ambakur-orbel ianiscnobiT „tol umbasi“ amxanagebis Tavni Snavs.

Tamadobis instituti saqarTvel oSi Zvel TaZveli da tradiciulia „Tamadobis“ aRmniSvnel i Zveli termi-
nia tabl is (sufri) ufal i, uZveli esi „nadimsa Sina wi-
namZRvari“ (si brZne ziraqisa 32).

da bol os, zogadi pasuxi saTauriseul kiTxvaze: ra
aris vazi da Rvino? raxan saqarTvel os istoria vena-
xovni dan iwyeba, qarTvel istvis va-
zi naWirnaxul evi gzaa adamidan wm.
RvTismSobl amde, miwieri da simbo-
l uri venaxis gamTI ianebamde. Rvino
am gzae moarul TaTvis Wiris da-
mal xinebel i, ufal Tanmaziarebel i,
sul is gamsxivosnebel i, RmerTmyo-
fel i siTxea.

Zveli aRmosavl ur da berZnul
samyaroSi ricxvi sityvad da sity-
va ricxvad miaCndaT, piTagorel Ta
moZRvreb iT ki: „ricxvi aris WeS-
mariti raoba; ricxvi cxaddeba ar-
sis saiduml o“. unda davuj eroT am
fundamentur naazrevs da zemoTq-
mul i zogadi pasuxis dakonkreteba-
srul yofis mi zni T vazisa da Rvinis
raoba axl a ricxvis mierad avsaxoT:

$$\begin{aligned} \text{v a z i d a R v i n o} \\ 6 1 7 1 0 \quad 4 1 7 0 0 6 1 0 5 0 7 0 = 865 \end{aligned}$$

vazisa da Rvinis ricxviTi asoT-
saTval avis j amma Seadgina ricxvi
865. am ricxvis „gamocxadebul i ar-
sis saiduml o“ ki gansacvi frebel ia da ufro metad sa-
sixarul o:

$$\begin{aligned} \text{v a z i d a R v i n o} \quad \text{R m e r T i a} \\ = 865 \quad 7 0 0 4 0 5 1 0 0 9 1 0 1 = 865 \\ 865 = 865 \end{aligned}$$

es RmerTmyofel i ganmartebiTi tol oba WeSmarite-
bad rom aRvi qvaT da damaj erebl oba SevZinoT, axl a Se-
vadginoT igive sityvaT arigiTi asoTsaTval avis j ami:

$$\begin{aligned} \text{v a z i d a R v i n o} \\ 6 1 7 1 0 \quad 4 1 2 5 6 1 0 1 4 1 6 = 100 \end{aligned}$$

am SemTxvevaSic rigiT da ricxviT asoTsaTval avTa
j amebs (100 da 865) raodenobrivi sxvaobis mi uxedavad
erTi daigive Sinaarsobrivi datvirTva aqvT, rac gamo-
iwwi auzenaesTan gaigivebul i sityvis Canacvl ebam:

$$\begin{aligned} \text{v a z i d a R v i n o} \quad \text{q r i s t e a} \\ = 100 \quad 2 4 1 9 1 0 2 0 2 1 5 1 = 100 \\ 100 = 100 \end{aligned}$$

rogorc vxedavT, vazisa da Rvinis ricxviTma da ri-
giTma asoTsaTval avTaj amma Sinaarsobrivad gaigive-
bul i tol oba mogvca, erTi gansxvavebiT: rigiT asoT-
saTval avma daakonkrete, rom vazi da Rvino simbol u-
rad qriste anu Ze RmerTia.

radgan j vrad gamosaxul i vazis
ori toti da „RvTis sisxl Tan“ gai-
givebul i wiTel i Rvino qarTvel Ta
udidesi siwmindeebia, ami tom vazis
da Rvinis fenomenTa gamTI ianeba da
macxovris simbol ur saxed garda-
saxva, al baT, l ogikur kanonzomie-
rebad unda aRvi qvaT.

vi Tavsebt ra did pasuxismgebl o-
bas ganmartebiT tol obebSi aRniS-
nul i uzenaesi Rirebul ebemis mi-
marT, mosal odnel i „SemTxveviTi“
Tu „damTxveviTi“ versiebsgan igno-
rirebis mi zni T gTavazobT tol obis
Semadgenel i sityvebis ganmartebiT
interpretaciebs bibl iuri da saRv-
Tismetyvel o wyaroebi dan:

„me var vazi WeSmariti, mamaCemi ki
mevenaxe“ (ioan. 15.1).

„Cemi xorci namdvil i saWmel ia da
Cemi sisxl i namdvil i sasmel i“ (io-
an. 5.55).

„sul ieri wyl ul ebis mkurnavad
sul iwindis grZnobil T egul ebo-

daT sul ieri Rvino, zeciuri Rvino“ (RmerTi). simon
RvTismetyvel i. (g. basil aZe, „fexiTmosiarul e“, Ill naw.,
Tb., 2010, gv. 5.).

„gixaroden sul isa wmindisa mier dawidnul o da
macxovrisa, vi Tarca mtevnisa savsisa nayofad gamom-
Rebel o“ (akatisTo, RvTissaswaul momqmedi xatisa „Sen
xar venaxi“).

vfiqrobT, saTauriseul SekiTxvas WeSmariti, yov-
l ismomcvel i da sasurvel i (metadre qarTvel istvis)
pasuxi gaeca. pasuxi damafiqrebel ia da aRmatebul
garj a-rudunebas gvakisrebs mevenaxeoba-meRvineobis
dargis mesveurt, rigiT meurnesa Tu sazogadod qarT-
vel s, radgan am dargebis meoxebi T RvTiuri Semoqmede-
bis msaxurad moviazrebi T.

Tamaz Kobai Ze,

*saqarTvel os Rvinis erovnul i saagent os enoTekis
special isti, teqnukur mecnierebaTa doqtori*

AND STILL, WHAT IS THE VINE AND WINE?

TAMAZ KOBALDZE

**Enoteca Specialist of National Agency of Georgian Wine,
Doctor of Technical Sciences**

Based on Historical, Natural and Theological sciences is represented the essence of Vine and Wine in the present work. Their spiritual and material values are duly highlighted. There is also discussed sectoral footuses clues-development and establishment of Viticulture – Winemaking.

qvevris sarecxი tradiciული saSual ebebi saqarTvel oSi

qvevris recxvasa da zogadad marnis higienas, SeiZI eba iTqvas, rom Rvinis qarTul ad dayenebis saqmeSi umTavresi adgil i uWiravs. yurZnis xarixidan dawyebul i, misi gadamuSavebiT damTavrebul i, yovel i etapi sabol oo produqtis – xarixiani Rvinis misaRebad Tavis rol s asrul ebs, magram Tuki Rvinis dayenebis romel ime etapze daSvebul i mci redi Secdomis gamosworeba xSirad SeiZI eba, qvevris arasaTanado recxva-higienas namdvil ad miyvavarT gamousworebel Sedegamde. unda iTqvas, rom qvevSi Rvinis dayenebis saqmi saTvis erT-erTi yvel aze rTul i procesi qvevris recxvaa, rasac aucil ebl ad esaWi roeba Zal ze gamocdil i xel i. ra Tqma unda, im metad mni Svel ovan procesSi, rogorc Rvinis dayenebaa, araprofesional iTITqmis ar monawil eobs, magram zogierT etapze dasaSvebi a Sedarebi T gamoucdel i adami anebis Careva, rac, rogorc ukve aRni ni Sna, qvevris recxvis SemTxvevaSi srul iad unda gamoiricxos.

sagul isxmoa, rom qarTul enaSi gv xvdeba termini – „qvevris mre cxavi“, rac gvafiqrebinebs, rom am operacias profesional i adamiani axorciel ebda da aRniSnul i terminidan gamomdinare, cxadi xdeba, rom misi saxiT saqme gvaqvs adami anis erT-erT profesiasTan. yuradsaRebia erTi mni Svel ovani momentic, kerZod, qarTul enaSi meRvineobasTan dakavSirebul mra val terminTanerTad bevrimgvar si tyvasa da terminsac Sev xvdebi T, roml iTac arasaTanadod garecxil qvevSi dayenebul i Rvinis gemos damaxasiaTebel i niSnebia gadmoce mul i. magal iTad: „xel iani Rvino“; „Rvinos xel i aqvs“; „Wuris gemo dahkravs“; „qvevris gemo“ Tu sxv.

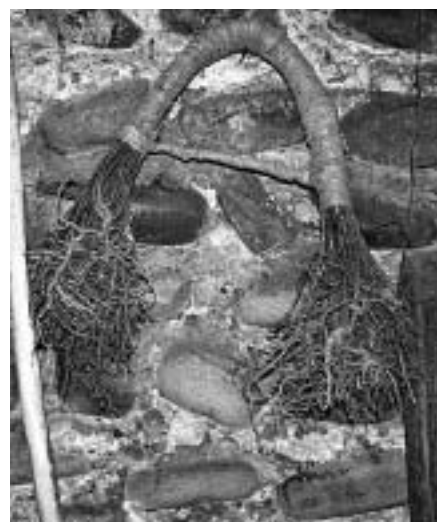
TavisTavad cxadia, radganac amgvარი terminebi arsebobda, bunebri via iarsebebd a iseTi adamianic, romel ic erTmaneTisgan gaarCevda Rvinis sxvadasxva nakl ovanebebsa da maT Soris arasaTanadod garecxil qvevSi dayenebul i Rvinis gemosa Tu suns. qarTul i istoriul -eTnografiul i wyarobidan irkveva, rom CvenSi araTu zadiani Rvinis gemos amomcnobe bi, aramed sxvadasxva vazis j iSis yurZnidan dayenebul i da Semdgomad erTmaneTSi Sereul i Rvinis cal -

cal ke gamrCevebic ki yofil an.

saqarTvel oSi qvevris gasarecx saSual ebad marnis bevri i araRi gamoiyeneboda da gamoiyeneba amJamadac. unda iTqvas, rom Cveni qveynis mevenaxeoba-meRvineobis kuTxeebSi qvevris sarecxი saSual ebebi erTmaneTisagan sakmaod gansxvavebul ia. gansxvavebas vxvdebi T qvevrebis – gurია-samegrelos, raWa-l eCxumis, qarTl i-kaxeTis sarecx saSual ebebi Si. qarTul i marnis am i araRebs saqarTvel os kuTxeebis mixedvi T sxvadasxva Sesabamisi saxel ebi Ta Tu sinoni mebi T moixseni eben. ase magal iTad, „sarcxi“, „sarcxeli“, „krazana“, „orxela sarcxi“, „Casavali sarcxi“, „orCxusi“, „Rvi is cocxi“, „sazedao sarcxi“, „orCxe“, „bal - Ronji“, „Tagvisaras cocxi“, „saqvedao sarcxi“, „qefercxo“, „ofiWo“ „kvinWa“... modit, ori si tyvit ganvixil ot qvevris gasarecxი zogierTi saSual eba aRmosavl eTsa Tu dasavl eT saqarTvel oSi.

krazana (HYPERICUM)

qvevris sarecxad aRmosavl eT saqarTvel oSi da metadre kaxeTsi istoriul ad gamoiyenebdnen mcenare krazanasgan damzadebul saxexs. misi damzadeba yvel a meRvine Tavdac SeeZl o, Tumca xSirad

mas, rogorc mza produqts, Sev xvdebodit bazrebi Si. am mcenares samkurnal o Tvis eb ebic gaaCnia da sxvadasxva dani Snul ebi T farTod gamoiyeneba xal xur medicinaSi. qvevris gaxexva xdeba krazanas fesvebi T, romel sac erTgvარი antiseptikuri Tvis ebac ki gaaCnia. erTi aseTi sarecxი sakmarisia ramdenime qvevris gasarecxad da umetesad erT sezonze cvdeba. krazanas sarcxi gamoiyeneba didi mocul obis anu „Casavali“ qvevrebis gasarecxad. qvevSi gasarecxad Casul mre cxavs igi ori xel iT uWiravs da aqet-iqit Zi i erad usvams qvevris Si da kedl ebs. qarTl i-kaxeTis garda krazanisagan damzadebul sarcxis iSviaTad Sev xvdebi T rogorc saingil oSi, ise dasavl eT saqarTvel os zogierT regionSi c.

sarcxi

sarcxi umTavresad dasavl eT saqarTvel os meRvineobis kerebisaTvis damaxasiaTebel i samarne i araRia. gaaCnia ramdenime sinonimi, magal iTad: „sarcxeli“, „sazedao sarcxi“, „bal Ronji“, „ofiWo“, „kvinWa“ (ukve gacvetil i sarcxis saxel ia gurიაSi). mas kra-

zanasagan gansxvavebi amzadebs xel osani, Tumca iSviaTad igi Tavadvl exis xel iTac mZaddeboda. sarcxi warmoadgens grZel tarze wamocmul mware bl is an iSviaT SemTxvevaSi aryis xis qerqebis dastas, romel sac ostati sabolood kargad datkepnis da ise moargebs grZel tarze. rogorc aRiniSna, marnis am iaraRis erT-erTi sinonimia „sazedao sarcxi“. rogorc saxel i gveubneba, igi qvevris zemodan gasarecxad gamoiyeneba da misi grZel i tarisa da aqedan gamomdinare mouxerxebi obis gamo „Casaval“ qvevSi gasarecxad SigniT ar CahqondaT. sarcxis dasamzadebl ad gamoiyeneboda aseve bl isa da al ubl is qerqic. yovel SemTxvevaSi, xes qerqi Zal ian faqizad unda Semoclo da, raTa misi merqani ar dazianebul iyo da amas xis gaxmoba an raime daavadeba ar gamoewvia.

orxel a sarcxi

misi sinonimebia „Casaval i sarcxi“ da „saqvedao sarcxi“. mZaddeba imave principiTa da masal iT, rogorc, magal iTad, sarcxi. rogorc Tavad dasaxel eba gveubneba, marnis es iaraRi qvevSi Casatanad da gasarecxad gamoiyeneba. mas ori mokle saxel uri aqvs, radgan mrecxavma krazanis sarcxis msgavsad orive xel iT daiWiros da ga-

recxos qevri. igi dasavl eT saqarTvel oSi samarne iaraRia, Tumca igi iSviaTad gvxdება aRmosavl eT Sic.

Tagvi sara (RUSCUS PONTICUS)

Tagvi sara warmoadgens SroSani sebrTa oj axis mraVal wli an buCqbal axas. aqvs patara ekl iani foTlebi, aris maradmwane da aqvs wiTel i mrgval i nayofi. xarobs tyebSi da gvxdება rogorc da-

savl eT, ise aRmosavl eT saqarTvel oSi.

misgan amzadeben „cocxs“, romli Tac irecxeba qevri. amzadeben rogorc mokl etarian konas, romel sac gamoiyeneben qvevSi Casatanad da gasarecxad, ise grZel tarians, romel ic gamoiyeneba qvevris zemodan sarecxad. umetes SemTxvevaSi Tagvisaras sarecximeorewl isaTvis aRar gamoiyeneba.

Rvi is cocxi

Rvi is cocxi, rogorc amas Tavadvl termini gveubneba, mZaddeba maradmwane wiwvovani mcenare Rvi isagan. aqvs mokle wiwvebi

da patara mowital o-mol urj o mrgval i nayofi. Rvi is cocxs gamoiyeneben kaxeTSi, upiratesad qiziySi, xol o iSviaTad qarTli-Sic. misgan damzadebul i cocxi gamoiyeneba didi zomis qvevSi Casatanad da sarecxad ise, rogorc krazanas sarcxi. Tumca unda iTqvas, rom Rvi is cocxi qvevris sarecxad sakmaod iSviaTad gamoiyeneboda.

orCxuSi

orCxuSi warmoadgens upiratesad guriaSi gavr cel ebul qvevris sarecxas. mas gaaCnia xis mrgZotari, roml is bol oSi TokiT an mavTul iT mimagrebul iasimindis taros ramdenime fuCeCi da warmoadgens Sedar ebi Tprimi tiuli sarecx saSual ebas. Tumca guriaSi gvxdება aseve, rogorc sarcxi, ise orxel a sarcxi c. aqve gvxdება termini „kvinWa“, romli Tac gacveTili, ukve xmarebi-

dan gamosul i sarcxia saxel debul i.

rogorc vnaxeT, qarTul maranSi qvevris gasarecxad araerTi iaraRi gamoiyeneba. aqedan gamomdinare, rogorc ukve aRiniSna, qvevris recxa-higienas sakmaod didi yuradReba eTmoboda yovel droSi. amrigad, xarisxiani Rvini smiRebaxol od saqmis Zireul i codniTa da Cveni winaprebis mier danatovari, saukuneebis mier gamocdili wes-Cveul ebebis erTobl iobiTaa Sesazl ebel i.

*giorgi barisaSvili
mcxeTa, 2013 w.*

vaSl is xis formireba, gasxvl a da sayrdeni sistemi s momzadeba

gagrZel eba. dasawyisi me-7-9 nomrebSi.

nawil i III

maRal i Spindel is sistemi T xis formireba da gasxvl a

maRal i Spindel is sistemi T xis formirebis sistema warmoadgens vertikal uri RerZis sistemis nair-saxeobas. maRal i Spindel is sistema iTval iswinebs xeebis SedarebiT axl os ganl agebas. rigebsi xeebs Soris distancia 0,9-1,2 metria, rac damokidebul ia gamoyenebul saZiresa (M.9 an B.9) da vaSl is j iSze. rigi fizikurad gamagrebul ia 3 an 4 mavTul iT. distancia rigebis centrebs Soris 3,4 -3,7 metria. xis simaRI e, rogorc wesi, 3,1-3,4 metris fargl ebSia.

maRal i Spindel is sistemis gamoyenebisas xesar aqvs mudmivi Cvarj is totebi. xe yovel wel sisxvl eba, raTa moxdes Zal ian gazrdil i totebis mocil eba da ganaxl eba. maRal i Spindel is sistemis mixedviT formirebul xesar aqvs 3,1-3,4 metri simaRI is Stambida patara msxmoiare totebi mTel sigrZeze. maRal i Spindel is sistema, rogorc wesi, yvel aze momgebiania vaSl is mwar moebel TaTvis.

adreul i mosavali momgebianobis ZiriTadi faqtoria mWidrod dargul i maRal i Spindel is gamoyenebiT formirebul i baRisTvis. mcire zomis 1 wl is asakis xeebman cudad datotvil ma xeebma SeiZl eba sabol ood kargi mosavali mogvcen, Tumca adreul etapze amonagebis dakargvis gamo mTi i anobaSi Semo-savli anoba iqneba nakl ebi.

maRal i Spindel is meTodis mizania pirvelive wl ebSi mosavli anobis maqsimal urad gazrda da maRal i mosavli anobis an maRal xarixovani xil is mi-Rebis pagrZel eba mas Semdeg, rac xeebi zr dasrul i gaxdeba. maRal i Spindel is meTodiT es mi znebi mi i Rweva Semdegi gzebiT: xeebis mWidrod dargva, Zl ier datotvil i 2 wl is asakis dasargavi masal is gamoyeneba, dargvisas da pirveli sami wl is ganmavl obaSi minimal uri gasxvl a, totis mivarTul ebis marTva, rac mi i Rweva dargvisas msxmoiarobis xel Sesawyobad yvel a totis damagreb iT da didi totebis mudmi vad mocil ebiT.

Zl ier datotvil i 2 wl is asakis xeebis dasargav masal ad gamoyeneba

maRal i Spindel is meTodiT baRis Camoyal ibebisTvis rekomendebul i dasargavi masal aa 2 wl is asakis Zl ier datotvil i xe nagal a saZireze (mag., M.9 an B.9). xes unda hqondes 12-25 sm sigrZis 8-15 toti. xis Stambis diametri unda iyos 16 mm-is toli an me-

ti, xolo simaRI e – 1,7 metris toli an meti, Tumca sasurvel ia 2,0-2,3 metri simaRI e, dauzianebel i dominanturi lideri. Stambis gayol ebaze totebi Tanabari distanciiT unda iyos ganawil ebul i. xis dargvisas qveda totebi mi wis doni dan 60sm-ze dabl a ar unda iyos. xes unda hqondes xSiri, j ansaRI, teni ani fesvebi da ar unda iyos daavadebul i. am tipis xis dargvisas saWi roa minimal uri gasxvl a an saerTod ar aris saWi ro gasxvl a.

maRal i xarixis 2 wl is asakis xe swrafad Camoyal i ibdeba, gai zrdeba sasurvel i simaRI eze da swrafad

gaavsebs rigs. msxmoiaroba daiwyeba dargvis momdevno wel s da rekomendebul ia TiTo xeze 15 vaSl is moyvana. xil is mosavali mesame wel s swrafad mzar di msxmoiarobis j iSebisTvis, rogoricaa gal a, unda iyos daaxl oebiT 40 vaSl i erT xeze, meoTxe wel s ki – 75 vaSl i TiTo xeze. xem srul mosavli anobas unda mi aRwi os me-5 an me-6 wel s da savar audio mosavli anoba unda iyos TiTo xeze 100 an meti vaSl i.

Camoyal i bebis wel i

mniSnel ovania lideris dominantobis SenarCuneba da swrad gazrdis uzrunvel yofa. xis dargvidan ramdenime TveSi uSual od kenweros qvemoT unda moacil oT amonayari. SearCieTerTi yvel aze swori yl orti, romelic darCebal iderad da moacil eT sxva yl ortebi, romlebic kenweromde 15-20 sm-is fargl ebSia. am yl ortebis dadgena yvel aze iol ia da saWi roa maTi mocil eba, rodesac maTi sigrZe 7-10 sm-ia. yvel aimyl ortismocil ebiT, romelic ganl agebul ia kenweroze odnav qvemoT, meore wel s mivi-RebT xes, romel sac aqvs kargad gamokveTil i l ide-

ri da Sedarebi T Tanabrad ganawil ebul i gverdi Ta totebi. Tu xes ar moscil da gverdi Ta yl ortebi, kenweros qvemoT, xis zeda nawil Si gairdeba ramdenime vertikal uri yl orti da ver mivi RebT dominantur l iders.

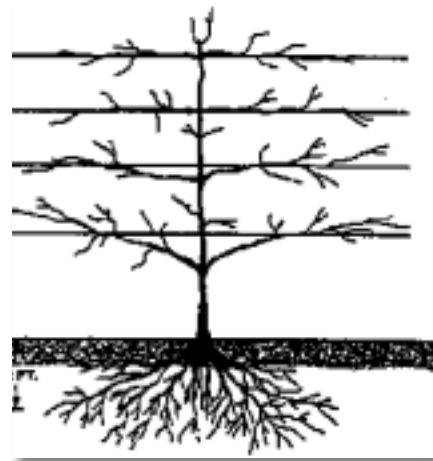
dargvisas da pirvel savegetacio wel s Zal ian mcire gasxvl aa saWiro. ar waaWraT Stambi an totebi. gasxvl a mxol od da mxol od unda Semoifargl os mxol od im ufro didi totebis mocil ebiT, romel - Ta diametri Stambis diametris naxevarze metia. amas garda, unda moacil oT damtvreul i an dazianebul i totebi da yvel a toti, romel ic miwis zedapiridan 60 sm-is fargl ebSia.

daamagreT yvel a toti, romel ic 25 sm-ze grZel ia da horizontal urze dabal mdgomareobaSia. es gaagti urebs totis zrdas, gverdi Ta totebi SenarCundeba gamoyofil si vrceSi da xel s Seuwyobs adreul msxmoi arobas. totebis dasaxrel ad Segi Zl iaT gamoi yenoT simZime, rezinis zonrebi an Toki.

mavTul is sayrdeni sistema rac SeiZl eba mal e unda damontaJdes gvi an gazafxul ze da unda mi abaT xe bi, raTa qar is Sedegad ar dazi andes fesvebi. vaSl is baRi s sayrdenad rekomendebul ia maRal i Spindel is sistema 3 an 4 mavTul iT, romel Ta daxmar ebi Tac Se-

saZl ebel i iqneba TiToeul i xis 3 metr simaRl emde sayrdeni T uzrunvel yofa.

mavTul is yvel aze qveda Sre ganl agebul ia miwis zedapiridan daaxl oebi T 80 sm simaRl eze, yvel a-

ze zeda Sre ki miwis zedapiridan 3 metr ze. distan- cia mavTul ebs Soris meryeobs 80sm-idan mavTul is 4 rigis SemTxvevaSi da 1,2 metramde mavTul is 3 rigis SemTxvevaSi. gverdi Ta totebi ebmeba uaxl oes mav- Tul s pl astmasis samagrebiani neil onis Toki T an Max Tapener-is l enti T. sayrden sistemaSi gamoi ye- neba Zl i eri xis, l i Toni s an betoni s svete bi, roml e- bic ganTavsebul ia yovel 10 metr Si.

xis Stambi mi magrebul ia mavTul ze special uri sa- magrebi T, neil onis Toki T, mavTul iT an pl astmasis samagrebi T. mni Svel ovania mi magrebi s adgil as da- tovoT sakmar is i si vrce, raTa RerZi s siganeSi zr da ar Sei zRudos.

desac xej er isev mTvl emare mdgomareobaSi a. saqar-
Tvel oSi es periodia Tebevrl isbol odanmartis Sua
ricxvebamde. gasxvl a unda Catar des maSin, rodesac
garemos temperatura gayinvis temperaturaze maRa-
l ia. rekomendebul i ar aris Semodgomaze an zamTris
dasawyisSi gasxvl a, vinaidan es zrdis qsovil is yin-
viT dazi anebis al baTobas.

vaSl is baRis koreqti rebis mi zni T gasxvl a mi znad
isaxavs gatexil i, gamxmari an daavadebul i tote-
bis mocil ebas da SeiZl eba Catar des wl is nebi smier
dros xeze seriozul i uaryofiTi zemoqmedebis mox-
denis gareSe. zogierT SemTxvevaSi sasurvel ia vaSl
is xeebis damatebiT gasxvl a zafxul is ganmavl o-
baSi saburvel Si sinaTI is SeRwevis da haeris cirku-
l acis gasaumj obesebl ad. zafxul Si gasxvl a aseve
rekomendebul ia baqteriul i sidamwvriT daifnci-
rebul i qsovil ebis da vertikal urad mzar di tote-
bis mosacil ebl ad.

gasxvl is saxeebi

mniSvnel ovania gasxvl is sas totis moWris iseTi me-
Todis gamoyeneba, roml is Sedegadac gaWril i zeda-
piri swrafad Sexorcdeba. swrafi Sexorceba mini mu-
mamde amcirebs daavadebiT inficirebis sixSires da
mwerebiT gamowveul dazi anebas. kargad moWris Sem-
TxvevaSi moWril i adgil i ufro swrafad xorcde-
ba, vidre uxeSad moWris adgil i; sasxl avad mxol od
mWrel i sekatorebi unda gamoiyenoT. mikrobebiT

gamowveul i daavadebebis warmoqmna ufro metad sa-
varaudoa gasxl ul adgil ebSi, sadac qsovil i dazi-
anda bl agvi sekatoriT an xerxis piriT.

sasxl avi instrumentebi

vaSl is xis ZiriTadi sasxl avi instrumentebi mo-
icavs sekators, rokswrel s da xerxs. sasxl avi in-
strumentebi unda gamoiyenoT im merqnis zomis mi-
xedviT, romel ic unda moiWras. mcireyl ortebis da
amonayrebis mosaWrel ad unda gamoiyenoT xel is sas-
xl avi sekatori, saSual o zomis totebis (50 mm-mde
diametri) mosaWrel ad - rokswrel i, xerxi ki unda
gamoiyenoT ufro didi zomis totebis mosaWrel ad.
gasxvl is xel Sesawyobad da qsovil is dazi anebis Sem-
cirebisTvis mniSvnel ovania, rom sasxl avi instru-
mentis mWrel i piri zedapiri mudmivad basri iyos.
saWi roa sasxl avi instrumentebis xSiri steril iza-
cia, spirti T an ganzavebul i sayofacxovrebo maTeT-
rebl iT (1 wil i maTeTrebel i 9 wil wyal ze), merqnis
baqteriul i da sokovani paTogenebiT daifncirebis
prevenci is mi zni T.

vaSl is xis sasxl avi aRWurvil oba moicavs seka-
tors (marcxniv), rokswrel s (centrSi) da xel is
xerxs (marj vni v).

gagrZel eba lxi l eT Semdeg nomerSi.

marwyvis warmoebis saxel mZRvanel o

gagrZel eba. dasaw. me-8-9 nomrebSi.

nawi I i III

mcenaris Camoyal i beba nergebis warmoebi sTvis

sanerges Camoyal ibebisTvis ga-
moyenebul i marwyvi unda dai rgas
swor ni adagSi. amaRI ebul i kvl e-
bi ar aris saWi ro, arc sasurvel i.
ar unda gamoiyenoT Savi pol i eTi-
l enis mul Ci ni adagis dasafarad
marwyvis rigebs Soris. es xel s
SeuSl is axal mcenareebs ni adag-
Si fesvebis gadgmaSi. saukeTeso
sanerges unda hqondes Sedarebi T
swori rel iefi, kargi dawretis

suraTI 18. marwyvis sanergeSi nergis zrdaadreul etapze.

mqone qvi Sovani an qvi Sovan-1 amo- organul i nivTierebebi T (suraTi
vani ni adagi, romel ic mdidaria 18). marwyvis nergebs Soris daSo-

სურათი 22. რიგის საფარი, რომელიც მოთავსებულია მარწყვის რიგებზე უზრუნველყოფს ყვავილბის და ნაყოფის გარკვეულ დაცვას მოყვანილობის დროს.

ვიდან აცილებს მიწაზე. Sedarebi T dabal temperaturian adgil ebSi Sida qarTl Si da sxva msgavs adgil ebSi saWi ro iqneba sqel i namj is mul Cis safari, raTa Tavi dan avicil oT mcnareTa moyinvi T dazi aneba zamTris TveebSi.

რიგის საფარი

dabal i temperaturis periodebSi, rodesac temperatura SeiZl eba -5°C-mde daeces, marwyvis yvavil ebis moyinvisgan dasacavad mTel msofi ioSi farTod gamoyeneba Txel i qsovil is rigis safarebi (agro-boWko). -5°C temperaturaze nakl ebi temperatura Zal ian dabal ia imisaTvis, rom moxdes yvavil ebis moyinvisgan dacvis uzrunvel yofa. SeiZl eba cal keul rigebze msubuqi qsovil is dafena an ramdenime rigze erTad gadafareba. rigebis safaris gamoyenebi T SesaZl ebel i xdeba marwyvis warmoeba zamTris TveebSi samegrel os regionSi.

rigis safari – esa msubuqi sinTeturi qsovil i, romel ic damzadebul ia pol iesteris, pol i eTil enis an pol i propil enis gan. qsovil i sakmarisad msubuqi a imisaTvis, rom uSu al od marwyvis nargavze daefinos raime saxis dazi anebis gamowvebis gareSe. qsovil is gamoyeneba SeiZl eba ramdenime wl is ganmavl obaSi. msubuqi uqsovi rigis safari, rogorc wesi, 2 wel i Zl ebs, Sedarebi T mZime naqsovi qsovil ebis gamZl eoba ki SeiZl eba 5 wel s aRwevdes. qsovil is rigis safari nargavebze unda daefinos prognozirebul i yinvis periodamde. rigis safarebi SeiZl eba datovot rigebze da rigTa SorisebSi ramdenime dRis ganmavl obaSi; amiT marwyvis nargavebi ar dazi andeba (surati 22), Tumca moyinvisgan dazi anebis safrTxis gadavl is Semdeg saWi roa maTi aReba.

ar sebobs sxvadasxva wonis rigis safarebi, roml ebi c gansxvavdeba qsovil is simkvriviT. rac ufro

mZime qsovil i, miT ufro maRal ia misiyinvisgan dacvis unari. qsovil ebi, romel Ta wona sul mcire 68 gramia kvadratul metrze, rekomendebul ia rigis safar masal ad gamosayenebl ad. es mZime safari ukeTes izol acias uzrunvel yofs da daicavs yvavil ebs moyinvisgan -5°C temperaturamde. Sedarebi T msubuqi 40-gramiani safari uzrunvel yofs yinvisgan dacvas mxol od -2°C-mde.

marwyvis qsovil ebs gansxvavebul i gayinvis temperatura aqvT. gaSli l i yvavil ebis gayinvis temperatura -1°C-ia, nayofisaki -2°C. gamotani l i, Tumca gauSl el i kvirtebi iyineba -2.5°C-ze. marwyvis yvavil ebis moyinvi T dazi anebis simptomebi Cndeba varjis furcl is gul Si Camuqebul i centr is saxiT (surati 23). nawil obriv moyinul i yvavil ebis gan SeiZl eba warmoiqmnas deformirebul i nayofi, Zal ian dazi anebul i yvavil ebi dan ki nayofi ar ganvi Tardeba.

სურათი 23. ჯანმრავალი (მარჯანი) და მოყვანილობის (მარჯანი) მოყვანილობის დროს.

NEO-s Tbil isis ofisi:
 Tbilisi, ramiSvil isq. 6a.
 tel : (+995 32) 225 05 61/ 71/81
 faqsi : (+995 32) 225 05 41
 office@georgiano.ge

NEO-s goris ofisi:
 gori, i-evdoSvil isq. 30
 tel : (+995 0 370) 27 84 00
 goriteam@georgiano.ge

NEO-s duSetis ofisi:
 duSeti, daviTaRmaSenebel isq. 52
 tel : (+995 0 346) 22 11 28
 dushetiteam@georgiano.ge

NEO-s zugdidis ofisi:
 zugdidi, Tbil isisq. 19
 tel : (+995 0 415) 22 19 20
 zugdiditeam@georgiano.ge

NEO-s onis ofisi:
 oni, vaxtangVI q. 120
 tel : (+995 595) 677 047
 oniteam@georgiano.ge

suraTi 24. mci re zomis dawli mebi TI morwyva marwyvis moyi nvisgan dasacavad.

dasxurebi s sarwyavi sistema

dasxurebi T morwyva kidev er-
Ti meTodia, romel ic uzrun-
vel yofs marwyvis yvavil ebis
moyi nvisgan dacvas. wyal gamS-
xefebi T unda dai faros mTel i
nakveTi da isini unda Cai rTos,
rodesac temperatura ecema
1°C-mde. rodesac wyal i gaiyi-
neba da Camoyal ibdeba yinul i,
gamoiyofa siTbo da mcnare
dacul i iqneba -6°C temperatu-
ramde. sprinkl erebi CarTul i
unda datovoT, vidre tempe-
ratura ar aiwevs nul ze zevi T
da yinul i ar gal Rveba (sura-
Ti 24). wyal gamSxefis Tavebi,
roml ebic saaTSi 0.25 sm wyal s
afrqevs, Cveul ebriv gamoiye-
neba yinvisgan dacvis mi zni T, raTa
gamouSvas mxol od imi sTvis sakma-
risi wyal i, rom moxdes yvavil ebis
dacva da ar dai tboros rigebi.

namj is mul Ci

zamTriscivi temperatura, romel
I icdamaxasiaTebel iasaqarTvel os
Si da regionebi sa da zRvis doni dan
did simaRI eze mdebare adgil ebis
umetesobisTvis, moiTxovs marwy-
vis zamTarSi moyi nvisgan garkveul
dacvas. mul Ci icavs nargavebs zam-
Tris eqstremal uri sicivisgan da
niadagis swrafad gayinva-gal Ro-
bis Sedegad fesvebis dazi anebisgan.
rekomendebul ia mul CirebisTvis
namj is mul Cis gamoyeneba. is unda
iyos sufTa da ar unda Seicavdes
sarevel ebis Tesl s. namj is mul Ci
saWi ro ar aris samegrel oSi, sadac
Sedarebi T Tbil i havaa.

namj is mul Ci unda moewyos mas
Semdeg, rac marwyvis nargavi mi-

aRwevs mniSvel ovan gamZI eobas
sicivisadmi, Tumca vidre dabal i
temperatura daazi anebs nargavebs.

suraTi 25. namj is mul Cis dafena mTvl emare marwyvze gvl an Semodgomaze.

Cveul ebriv, miRebul ia namj is mul -
Ci smowyoba mas Semdeg, rac mi yol e-
bi T sami dRis ganmavl obaSi niada-
gis temperatura 4°C an nakl ebia 10
sm si Rrmeze. es, rogorc wesi, xdeba
noembris dasawyisSi qveyinisSi dare-
gionebiSi (suraTi 25). Sereul i rige-
bisTvis heqtarze saWi roa daaxl oe-
bi T 8 tona namj a. mul Cis fena unda
iyos 8-10 sm si sqis da mTI i anad
unda faravdes marwyvis foTI ebs.

mul Ci unda moixsnas gazafxu-
l is dasawyisSi (magal iTad, mar-
tis bol os da april is dasawyisSi),
rogorc ki Tovl is dnoba iwyeba
da rodesac mcnareebs ewyebaT
zrdis an axal i foTI is gamota-
nis niSnebi mul Cis qveS. amaze adre
mul Cis moxsnis SemTxvevaSi niada-

gi gaTbeba, ris Sedegadac nargavi
ufro adre gaizrdeba, gayvavil -
deba da daucvel i iqneba gazafxu-
l is yinvisadmi. Tumca, saWi-
roa mul Cis moxna foTI ebis
gayvi TI ebamde. mul Ci unda
moacil oT focxoTi an fiw-
l iT. saWi roa mci re raodeno-
bi T mul Cis datoveba narga-
vebze, romel ic Cava niadagis
zedapirze da xel s Seuwyobs
nayofis mSral ad da sufTad
Senaxvas. mul Cis udi desi nawi-
l i unda gadai tanoT rigis Sua
nawil ebSi sarevel ebis kont-
rol is, niadagis tenianobis
SesancarCunebl ad da dakrefis
gasai ol ebl ad (suraTi 26).

gagrZel eba ixil eT Semdeg nomerSi.

suraTi 26. Cal is mul Ci nargavebs da rigebis Soris Sereul i rigis meTodis gamoyenebis sas.

P.S. wi namdebare statiebis gamocema Sesazl ebel i gaxda ameriki s SeerTebul i Statebis saerTaSor isoganvi Tarebi ssaagent os (USAID) mi er gawoul i daxmarebis Sedegad. dokument i SemuSavebul ia USAID/NEO proeqt is mler damsi Sexedul ebebl sgaTval iswi nebi T. statiebl ar gamoxatavs ameriki s SeerTebul i Statebis saerTaSor isoganvi Tarebis saagentosa da ameriki s SeerTebul i Statebis mTavr obis mosazrebebs.

საერთაშორისო სამეცნიერო- პრაქტიკული კონფერენცია

კონფერენცია პრეზიდენტი

2013 წლის 3-4 ოქტომბერს საკარტველ ოსოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია კატარაში „ინოვაციური ტექნოლოგიები აგრარული სექტორის მდგრადი და უსაფრთხო განვითარებისათვის“ კონფერენცია სოთარუსთველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის ფინანსური მხარდაჭერით გაიმართა.

კონფერენციის თემატიკის მიხედვით ოთხი სეციის მუშაობდა:

- აგრონომია (სეციის თავმჯდომარე აკად. გ. მარგველას ვილი);
- მეცხოველეობა, ვეტერინარია, საკვებმომარაგება და მეცხოველეობის პროდუქტების გადამამუშავება (სეციის თავმჯდომარე აკად. ჯ. ციციანი);
- აგროსაინჟინრო (სეციის თავმჯდომარე აკად. რ. მაქარობლიძე);
- ეკონომიკა (სეციის თავმჯდომარე აკად. ო. ჟესელას ვილი);

კონფერენციის მოსამზადებელი პერიოდში გამოვლინდა საორგანიზაციო კომიტეტი და სარედაქციო კოლეგია. დაიგზავნა მოსავევი ბარათები და კონფერენციის კატარის პირობები სარედაქციოს და საკარტველ ოს სამეცნიერო ცენტრებს.

საორგანიზაციო კომიტეტი სულ 162 მოსენება შემოვიდა: აგრონომიის მმართველობა - 88, მეცხოველეობის, ვეტერინარიის, საკვებმომარაგებისა და მეცხოველეობის პროდუქტების გადამამუშავების მმართველობა - 36, აგროსაინჟინრო დარგის მმართველობა - 27, ეკონომიკის მმართველობა - 11.

კონფერენციის მონაწილეებისათვის მომზადდა გამომცემლობა „პოლიგრაფია“ დაბეჭდა 462 გვერდის მუშაობის კონფერენციის

შრომათა კრებული. დამზადდა კონფერენციის სამენივანი პროგრამები და სერტიფიკატები, მოსავევები და ბიუჯეტი კონფერენციის მონაწილეებისათვის. კონფერენციის მუშაობის მონაწილეობაში მონაწილეობდა საკარტველ ოს საგანმანათლებლო სამეცნიერო ორგანიზაციებიდან მოსავევმა 110 სთუმარმა, მათ შორის მეცნიერებმა აზერბაიჯანიდან, უკრაინიდან, რუსეთიდან, ყაზახეთიდან, უზბეკეთიდან, საკარტველ ოს აგრარული უნივერსიტეტის კვლევითი ინსტიტუტიდან, კუთაისის ა. შერეტილის უნივერსიტეტიდან, ბათუმის ს. რუსთველის უნივერსიტეტიდან, ცალკეულმა აგრარულმა მეცნიერებმა და ფერმერებმა.

კონფერენციის პლენარულ სხდომაზე მისალმებელი სიტყვით გამოვიდა საკარტველ ოს ოსოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი აკად. გურამ ალექსიძე; კონფერენციის მონაწილეებს მისალმნა და კონფერენციის მნიშვნელობაზე აპარაკეს საკარტველ ოს პარლამენტის დარგობრივი ეკონომიკისა და ეკონომიკური პოლიტიკის კომიტეტის თავმჯდომარე ზურაბ ტყემალაძე, საკარტველ ოს ოსოფლის მეურნეობის მინისტრი პირველმა მოადგილემ დავით სერვასიძემ, საკარტველ ოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის ოსოფლის მეურნეობის

განყოფილების აკადემიკოს-მდივანმა აკად. ოთარ ნათიშვილმა, აგრარული უნივერსიტეტის რექტორმა ასაგოცირიძემ, ს. რუსთველის სახ. საკარტველ ოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდის დეპარტამენტის უფროსი მოადგილე აკად. რევაზ ასათიანმა, პოდოლსკის აგრარულ-ტექნიკური უნივერსიტეტის (უკრაინა) ბიოტექნოლოგიური ფაკულტეტის დეკანმა პროფ. ნიკოლაი პოვოზნიკოვმა, რუსეთის ვაილი ოვის სახ. მეცნიერების კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილე პროფ. სერგეი ალექსანიაშვილი, ყაზახეთის ოსოფლის მეურნეობის მინისტროს „ყაზახეთის ინოვაციის“ გენერალური დირექტორმა პროფ. ბაიან ალიმგაზინოვამ, ვინიციის ეროვნული აგრარული უნივერსიტეტის (უკრაინა) პროფ. ვიტალი კუჩერიანოვი, აზერბაიჯანის ზოოლოგიის ინსტიტუტის პროფ. ჯარამა მამედოვი.

კონფერენციის დარგობრივი სეციების სხდომებზე არინიშა, რომ ინოვაცია - ახალი ან სრულიყოფილი პროდუქტის (მომსახურების) მიწოდების, მათი უმარაგების და შემდგომში სიდა და საგარეო ბაზრებზე რეალიზაციის პროცესი შედგება. იგი არის შემოქმედებითი პროცესი დამარულ ებელი ეტაპი მისი პრაქტიკის განხორციელების ტალ სარისიტი და არიკმება, როგორც სა-

vawarmooT da vi kveboT bi oproduqtebi T

სხვადსხვა იარაღით, wesebi Ta da meTodebi T mi wi s damuSaveba, mcnareTa da cxovel Ta j iSebis gamoyvანა, maTi moSeneba da movl a-patronoba adami anTa uZvel esi kul turis erTi arsebiTi el ementia. amasTan, es aris ara mxol od bunebis sagnebis mopoveba da damuSaveba, aramed adami anis mi zanmi marTul i zemoqmedebac sakuTar sul ier unarze (sul is gamozrda). moZRvrebass sul is marTvisა da aRzrdis Sesaxeb „sul is georgikas“, sul is miwaTmoqmedebas, sul is gardaqmnas (miwis damuSavebis msgavsad) uwodeben. adami anis sxელ Si grZnobiT, sunTqviTa da kvebiT SeRweul i oTxi stiqiis (wyal i, haeri, miwa da cecxli) el ementebi da samyaros energetikul i Zal ebi erTobi lobaSi sasicocxl o substancias qmni an. adami anis sasicocxl o kavSi rSi a naturasTan (mi wa – wyal - Tan da kosmosTan).

yovel i cocxal i arseba, usicocxl o bunebis gansxvavebi T, ikvebeba da mravl deba. adami ani, rogorc miwieri arseba, samyarosTan dakavSirebul ia grZnobis organoebi T, sunTqviTa da kvebi T. sakvebi adami ani sTvis erTaderTi cnobil i energetikul i wyaroa. adami ani kvebis gzi T Sedis mWidro kontaqtsi biosferos Semadgenl obis qimi ur nivTier ebetan. gar emomcvel i buneba moi Txovs, rom adami ani ikvebebedes im sakvebi T, rasac igi mas aZl evs da im raodenobi T, rasac gascems. Sei Zl eba vamtkicoT, rom adami ani sTvis swored is sakvebi da is raodenobaa saWi ro da sasargebl o, rasac Cveul ebriv, si amovnebi T moi xmars. gar emomcvel i samyaro dan mi Rebul nivTier ebებს adami ani kvebis gzi T gadaamuSavebs saWml is momnel ebel i sistemi T. kvebis procesSi sakvebi organoebis ar amaterial ur substanci ad gardai qmneba. ansxvaveben kvebis or tips: miwiersa da kosmi urs. miwieri kveba saWml is momnel ebel i sistemis gzi T xorciel deba, xol o kosmi uri – aRqm is organoebi T (Tval i, cxviri, yuri, Segr Znebebi).

sakvebis cal keul i nawil aki Seicavs fizikur, emociur arsTan erTad sicocxl es. asimil aciis gzi T organizmSi sasicocxl o energi is Canergvamde unda moxdes misi gadal axva da damorCil eba. am isTvis saWi roa garkveul i raodenobis energia da dro. mi nerალი uri, cxovel uri da mcnareul i sakvebis gadamuSa-

vება – aTvi sebas, maTi gansxvavebebi s mi xedvi T, Sesabamisi raodenobis energia da dro sWi rdeba. adami ani da cxovel ebi mcnareebi T kvebis sas miwis qimi ur komponentebs iTvi seben. adami ani advil ad iTvi sebs mi nerალი ur sakvebs. masTan Sedar ebi T Znel ad asaTvi sebel ia mci re individual obis mqone maRal organizebul i mcnareebi sagan mi Rebul i sakvebi. ki dev ufro Znel ia da maRal organizebul i cxovel uri sakvebis aTvi seba. sakvebi, romel ic mi Rebul ia cxovel i sagan, individual uri „sxელ is survil is“ nawil akebis sagan Sedgeba da amis gamo igi gacil ebi T individual izebul ia, vidre mcnareul i sakvebi. cxovel ur sakvebSi arsebobs uj redis individual uri samSvinvel i, romel ic gamsWval ul ia cxovel is vnebebi Ta da survil ebi T, ami tom mis gadasal axavad da dasamorCil ebl ad, raTa moxdes misi aTvi seba, saWi roa mni Svel ovani raodenobis energia da dro.

saqarTvel oSi ukanasknel aTwl eul Si, marTi madidebl uri ekl esi is gavl eni T, adami anma didi evol ucia ganicada, romel ic gamoixata morwmune individebis gonebrivi unaris ganvi Tar ebaSi. gonebrivi unaris ganvi Tar ebam

gaafarTova j ansaRi cxovrebis wesis Sesaxeb swori war modgenebi. adami anma, Tavisufal i nebis ganvi Tar ebis Sesabamisad, gaakeTa swori arCevani. iswavl a, ra unda Wamos da dal ios. ekl esi ur ma cxovrebam ganapiroba (marxvi T) kvebis swori sistema. es iTqmis kvebis marTebul (bunebriv, tradiciul) sistemaze da ara ideal uri sakvebis gamoyenebaze, rac, saubedurod, xel misawvdomi ar aris farTo fenebi saTvis.

umTavresad ynosvisa da mxedvel obis organoebis meSveobi T sakvebis gadamuSavebis sasi gnal o sistema adami anSi aRZravs ganwyobas. garda ami sa, organizms aqvs sakvebis Tvi T SerCevis unar ic. am gzi T, xSi r SemTxvevaSi, adami ani akeTebss swor arCevans. es xdeba maSin, Tu adami ani saTvis xel misawvdomi xdeba j anmrTel obisaTvis saRi sakvebi produqtebi. grZnobis organoebi ver ansxvaveben natural uri da sinTezuri danamatebi T Seqmnil produqts. igi iZul ebul ia sakvebad gamoiyenos j anmrTel obisaTvis uvargisi produqtebi. aseTi produqtebi adami anSi i wvevs sasicocxl o Zal ebis disharmonias, rac vl indeba tkivil sa da avadmyofobaSi. sakvebi sagan mi Rebul i

„ადამიანი უნდა იკვებებოდეს მხოლოდ ნaturalური საკვებით“ – ეს არის ბიოორგანული მიწათმოქმედების მTავარი პრინციპი. ამის მიხედვით, ადამიანი კვებავს მისი, მიწა-მცენარეს, მცენარე-ცხოველს, ხოლო მცენარე და ცხოველი-ადამიანს. აკმიწა განხილულია, როგორც სიცოცხლის მატარებელი. შესაბამისად, მიწის საკვებად გამოყენებულია ნაკელი, კომპოსტი, ნეSომპალა და მწვანე სასუკი, ამიტომ მასში მცხოვრები მიკროორგანიზმები, ვიმის წიყელი და სხვა ცოცხალი ორგანიზმები აცოცხლებენ მიწას. მეოცე საუკუნის ოციანი წლებიდან დასავლეთ ევროპაში კიმიკატების გამოყენება დაარ-

რვია სასიცოცხლის ო Zal ების წრეებზე, რამაც შექმნა სასიგნალო ო ასიგნაციები: გაუარესდა მარცხი ის და, შესაბამისად, პურის ხარისხი, შექმნა ცხოველთა დაავადების პრობლემები. ტანდატან შეამცირეს, რომელიც ებოდა ტვით ადამიანი. დრეს ნახევრად სინთეზურმა საკვების მომარებად ადამიანს მუხარება მოუტანა. განუკურნებელი დაავადებების გავრცელება ტანდერტად კულტურულ დონეზე მივირეტესა სინელი სედეგები – ჟვეიტება აზროვნება, სეირია მორალური და ზნეობრივი საფუძველი, იზრდება უნებისყოფობა, დეპრესია, სუიციდის შემთხვევები.

დასაწყისში, სოფლის ოსი მკვებურად გაიზარდა მოტოვანა ეკოლოგიურ ეკონომიკაზე და ფუძეზე ბიოორგანული საკვებ პროდუქტებზე. მიუხედავად იმისა, რომ ადრე ამის მნიშვნელობას განსაკუთრებულ ყურადღებას არ აქცევდა, ახლა აშშ-ის ამგზას დადგა (2012 წლის 28 ივნისი) – ევროკავსირტანის პატი გარე ბიოპროდუქტების წარმოება-სერტიფიკაციის საკითხი.

საყარტველ ოს აკვს ყველა პირობა და შესაძლებლობა ბიოორგანული სოფლის მეურნეობის განვითარებისთვის, მითუმეტეს, რომ ახლანდელ (30 ივლისი, 2013 წელი) საყარტველ ოს მTავრობამ მირო დადგინებულია #198 „ბიო-წარმოების შესახებ“.

*პაატა კორუასვილი, ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
დავით ჯეჯელი, მედიცინის დოქტორი, პროფესორი*

აღწერაში ციტრუსების დამზადება მალე დაიწყება

მეციტრუსობა იყო და კვლავ რეგულირდება აწარის ავტონომიური რეპუბლიკის სოფლის მეურნეობის დერტ-ერტ წამყვან დარგად. რეგიონის ციტრუსების წარმოების 6000 ჰა-ზე ამჟამად დასაწყისშია 22800-ზე მეტი ფერმერი, სასუალ ოდ ციტრუსოვანთა მოსავლის ხვედრითი წილი მემცენარეობაში წარმოებული პროდუქტის 27%-ს შეადგენს, ხოლო რეპუბლიკის ფარგლებს გარეთ რეალიზებული პროდუქტის 70%-ს. ციტრუსოვნებიდან რეგიონში ზირიტად მანდარინის, ფორთოხისა და ლიმონის სახეობები იწარმოება, წარმოებული ციტრუსოვნების 95% მანდარინია.

2013 წლის ციტრუსების სეზონზე სპროგნოზი მონაცემებით ციტრუსოვანთა მოსავლის უხვი წარმოება მოსალოდნელია, ამიტან: მანდარინის – 110000 ტონაში, ფორთოხის – 7500 ტონაში. ლიმონის – 1500 ტონაში. სულ ციტრუსოვანთა მოსავალი მაშეზღებდა 119000 ტონაში და წარმოებდა. ბოლო წლებში ტანდარების მიმდინარე წლის მოსავლიანობის ასეთი მკვეთრი მატება ციტრუსებისათვის დამახასიათებელი მუდმივების ტანხვედრისა და განხორციელებული „საოფისო-სამეურნეო ბარათების“ პროგრამითაა განპირობებული და ასევე აწარის

არ სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ „მემცენარეობის დარგის განვითარების მიზნით კვლევები და პრევენციული რონისებები“ პროგრამის ფარგლებში განხორციელებული სამი ჟვეპროგრამით: 1) „ნიადაგის კვლევა და შესაბამისი რეკომენდაციების გაცემა“ ამ ჟვეპროგრამით განხორციელდა აწარის მეციტრუსების ზონაში მიმდინარე წლის გაზაფხულზე 2500 ნიმუშის აღება, ლაბორატორიული კვლევა და შესაბამისი რეკომენდაციების გაცემა ფერმერებზე; 2) „საოფისო-სამეურნეო კულტურების მანებელი-დაავადებების დიაგნოს-

ტიკა და პრევენციული რონისებებზე ფერმერთა კონსულტაცია“. ამ ჟვეპროგრამის ფარგლებში მიმდინარეობს რეგიონის სხვადასხვა დარგში დასაწყისში ფერმერების საკარმიდამო ნაკვეთების მანებელი-დაავადებების მონიტორინგი, დიაგნოსტიკა, დროულად მუშავდება მათთან ბრძოლის რონისებები (ყოველი კონკრეტული კულტურისათვის); ხდება ფერმერთა სწავლება-კონსულტაცია, გასული

savel e seminarebis Catareba da sarekomendacio-sacnobaro tripletebis gacema; 3) „pesticidebis da agroqimikatebis laboratoriu l kvl eva“. am qveprogramis mizania vadagasul i, uxarixso, fal sificirebul i pesticidebisa da agroqimikatebis sareal izacio qsel Si moxvedris Tavidan acil eba, ris safuZvel zec mcenareTa dacvis RonisZiebebis efeqturobagai zar da, Sesazl ebel i gaxda xarixxiani mosavl is miReba da warmoebis maCvenebl ebis zrda. sabol oo jamSi aRniSnul ma programebma regionis mecitruseobis dargSi dasaqmebul fermerebs srul i agroteqnikuri RonisZiebebis ganxorciel ebis saSual eba misca, ris xarj zec gazar da citrusis rogorc xarixxobrivi, aseve raodenobrivi maCvenebl ebi. aqedan gamomdinare, citrusovanTa mosavl is real izaciis maRal doneze organi zebisaTvis dReis mdgomareobiT aqtual uria tara-masal is, SesafuTi saSual ebis da dafasoeba-daxarixxebis probl ema. swored amitom mmdinare wels aWaris ar sofl is meurneobis saministrom am probl emis gadasaWrrel ad qmediTi nabj ebis gadadgma daiwyo, ramac sabol oo jamSi sasurvel Sedegebamde unda migviyvanos, radgan saeqsportod maRal xarixxiani da konkurentunariani produqciis warmoebisaTvis, citrusis gadammuSavebel i datarismwarmoebel i axal i sawarmoebis amoqmedebiT evropul i standartebis Sesabamisad SefuTul i produqciis warmoeba gaxdeba Sesazl ebel i. saministros iniciativiT qobul eTisa da xel vaCauris municipal itetebSi citrusis daxarixeba-gadazidviT dainterebul pirebis simbol ur fasad gadaecaT 30-mde yofil i citrusis damxarixxebl i pavilionebi warmoebis aRdgenisa da citrusisa da sxva xexil is damxarixxebl -SemfuTavi sawarmoebis mowyobis mizniT. amJamad mmdinareobs arsebul i Senoba-nagebobebis rekonstruqcia da infrastruqturul i samuSaoebi. damxarixxebl -SemfuTavi sawarmoebi uzrunvel yofil ni iqnebian mmdinare wl is citrusebis sezonisaTvis saWi ro inventariTa da teqnol ogiuri xazebiT (mandarinis nayofis damxarixxebl - SemfuTavi xazi, avtomtvirTavi, el eqtrosaswori,

pnevmatური ურიკა ტიტოეული არანაკლებ 2 ტონამდე ტვირთამეობით, პალეტებით და პალეტზე დაუყობილი ყუთების შემკვრელი). რაც ყველაზე მთავარია, არსებობს ობიექტიდან ორიველი ვაჭარისა და ორივე ობიექტის მუნიციპალიტეტის ორიენტირებული იქნება ნაყოფის დახარისხება-სეფუტვასთან ერთად აღვის ხის ანათალისა (სპონის) და პლასტმასის ყუთების warmoebaze, რომელთა ტევადობა 12-15 კგ იქნება. სულ მათ მიერ მმდინარე ულის სეზონისა ტვის warmoebul i iqneba 6 მილიონი ყუთი, რაც თავისთავად გულ ისხმობს citrusის საეკსპორტო დგანის

სრულიად ახალი ტექნოლოგიის დაწვრივება. ყუთები იქნება ეტიკტირებული, მასზე მითითებული იქნება მwarmoebel i qveyana da mewarme, მათი დაღება და სეკვრა მოხდება პალეტებზე მნიშვნელოვანია არნიSnul i ყუთის დაბალი wonac (700-750 გრამი), რაც ტიტომის 6-ჯერ ნაკლებია სტანდარტული ხის ყუთის wonaze. citrusის 30-33 კილოგრამიანი ყუთებიტ ეკსპორტირების (45 ატას ტონამდე) ყოველი იურად 5 ატას ტონამდე ხის თარაყვეთის გარეშად გადის და იკარგება, ხოლო ტრანსპორტირებისა და produqciis xarixxi მნიშვნელოვანდ მცირდება. ყარტული მეცitruseobis პრაქტიკის პირველად ხდება ნაყოფის დახარისხება რამდენიმე ფრაქციად: ნედლეული 42 მმ-ზე ნაკლები ზომის ნაყოფები გაითვლია არასტანდარტულიად, ხოლო სტანდარტული დაიყვანა სამი გუფად 42 მმ-დან 48 მმ-დე; 48 მმ-დან 55 მმ-მდე და 55 მმ-დან 60 მმ-მდე დამეტრის ნაყოფებად. 15 000 ტონა არასტანდარტული მანდარინის (42 მმ-ზე ნაკლები დი-

ამეტრის) ნაყოფების გადამუშავება უზრუნველყოფს სპს „აქტივის მარტვის ყარტული ინდუსტრიული ჯგუფის“ ყოველიტის საკონსერვო ყარხანა. მართალია, არნიSnul i ყარხანა უნდა უბეჭდოს ავარმოებდა არასტანდარტული ნაყოფების გადამუშავებას, მაგრამ ფერმერებს ტვიტონ უხდებოდა ტრიგის დგომა; მმდინარე ულის ახლად გახსნილი სემფუტავ-დამხარისხებელი sawarmoebi ტვიტონვე უზრუნველყოფენ არასტანდარტული ნაყოფების Cabarebas საკონსერვო ყარხანასი. მმდინარეობს მუსაობა ციტრუსების ეკსპორტზე ტრანსპორტირებისა და განბა-

რების მოწოდებასთან დაკავშირებით. ამ პროცესში ყარტული იქნება როგორც სახმელეთო ტრანსპორტი, ასევე-საზღვაო: ბატუმისა და ფოტის პორტების საბორნე გადასაყვლი ები, ასევე აქტიურად მმდინარეობს მოლ აპარაქება ტურქეთის რესპუბლიკის უაქლი ოესი პორტების გამოყენებასთან დაკავშირებით. ყვეთისა ტვის ამ მნიშვნელოვანი საკითხის warmatebiT განხორციელდება აქტიურად ყარტული საყარტველი ოსოფლი მურნეობის სამინისტრო და მასში შემავალი სტრუქტურული ერთეულები. ამოტვილი სამუშაოებს კონტროლს გაუწევს საკოორდინაციო სტაბი, რომელიც მმდინარე ულის ციტრუსების სეზონისა ტვის შეიქმნება. **ავტანდილ მესხიZe, მინისტრის მოადგილე-ბიოლოგიის აკადემიური დოქტორი** **მამუკა ტურმანიZe, სოფლის მურნეობის დარგობრივი განვითარების განყოფილების უფროსი**

Caqvis citrusebis sadel -sademonstracio sanergeebi

Caqvis citrusebis sadel -sakol eqcio da sademonstracio sanerge 2011 wel s Selqmna. rogorc aWaris avtonomiuri respubliki s ofl is meurneobis saministros Caqvis citrusebis sadede-sakol eqcio sademonstracio nakvetis, „api agros serviscentris“ memcenareobis ganyofil ebis ufrosi nugzar oqropirize mixsnis, am sanerges aWaris ofl is meurneobis saministros iniciativT Caeyara safuzvel i da ukve meore wel iwadia es proeqti misive xel - Sewyobit xorciel deba.

sanerges 11 heqtari ukavia da Ziri Tadad CineTidan, Turqeti dan da espanetidan Semotani l i citrusis 65 axali jisia gaSenebuli. maT Soris 25 – mandarinis, danarCeni – forToxis, limonis, citrosa da sxva.

arctu Soreul warsul Si mecitruseobis dargi aWarasi sakmaod ganvitarebuli iyo, citrusis sanerge meurneobebi, aqturad mimdinareobda sel eqciuri muSaobac, magram TandaTan yvel aferi moiSali a, sanerge meurneobebi gaCanagda da es saqme kerZopi rebi s, ufrosworad, gl exebis anabara darCa. bol o aTeuli wlebia citrusis baRebi faqtobrivad aRaraxl deba, rac Sedegzec aisaxa. aWarasi citrusis warmoebis done mniSvnel ovnad Semcir da.

– aWarasi citrusebis baRebi gadaberebulia, arsebuli jisebi moZvel ebuli, nakl ebmosavliania da dRevandel standartebs ver akamayofil ebs, amitom aucil ebelia maTi axali, uxvmosavliani, Tanamedrove jisebiT Canacvl eba. aWaris regionSi citrusis warmoebis didi potencialia da qveyanam es unda gamoiyenos – meubneba l evan kekelize da citrusis sanerges maTval ierebinebs.

– adre, roca aWarasi citrusi gaSenda, mandarinis im jisebis umetesoba, romelic dRes sxva qveynebsi intensiurad gamoiyeneba, jerki devariyo Seqmnil i – meubneba batoni nugzar oqropirize. saadreo jisebi Cveni regionisTvis imi tomac aris aqtualuri, rom Sua noemberSi, roca CvenTan tradiciul ad citrusis mosavli saRebi wyeba, civa, wims, Tovs, mosavli fuWdeba. axali jisebi ki seqtembris bolos, Sua oqtomberSi Semodis. am dros mosavli saRebiol deba da mosaxerxebelica. axl aswored am jisebis gamocdis procesSi varT, varCevT romeli ukeT gamoavlens Tavis SesaZlebel o bebs, rogorc ki saukeTesoebis gamovarCevT, davrwundebiT, rom stabil urad izi eva mosavlis, vfiqrobT, Cveni saTburSi gamoyvanili nergebi mosaxleobas TviTRirebul ebasTan mi axlebul fasad – 1-1.5 l a-

rad SevTavazoT. dRes bazarze erTwi ani nergi 2.5 l ari Rirs, orwliani – 5 l ari. ase rom, es Cveni mecitruse fermerebisTvis mniSvnelovani SeRavatiqneba.

– citrusebis garda qobuleTis raionis sofel gvaraSi Tanamedrove teqnologi ebiT – intensiuri meTodiT gaSenebuli xexilis baRi da vazis sanerge gvaqvs. Tu ar daizarebT, Caqvidan ramdenime kilometria, gavi deT, dagaTval ierebinebT – mTavazobs batoni nugzar oqropirize.

si amovnebiT vTanxmdebi da manqaniT qobuleTisken mi vemar TebiT.

– gaRma, ferdobebze rom axal Seni baRi mosCans – manisnebs batoni nugzari, iqac mandarinis sanergea, saqarTvel os ofl is meurneobis saministrom gaaSena, iq mxol od iaponuri jisebia, aucil ebl ad naxeT, Zal ze saintereso samuSaoebi tardeba.

ramdenime wutis mgzavrobis Semdeg sofel gvaraxucubnis vazis da xexil ovnebis sadede-sakol eqcio da sademonstracio sanergeSi varT. sanerge ramdenime heqtarzea gaSili. etyoba, aq Sromis yadriician. sanergeebi, romelic saxebobis mixedviTaa dayofil i, sagul dagul odamovlili, viwro arxebiT, simetriul ad daRarul i... gazafxul ze da Semodgomaze aq wyalid geba, amitom wyal sawreti sistemis mowyoba aucil ebelia, Torem zedmeti wyalinergebs gagvixmobs – meubneba batoni nugzari da sanerges maTval ierebinebs – aq vaSli s, msxl is, nuSis, bl is, atmis 24 jisia gaSenebuli, cota zemoT vazia Cayrili, sul 19 jisia, rogorc sasufre, is saRvine vazikardinali, Cxaveri, colikaური, al adasturi da sxva jisebi. saguramos, jiraugas vazisa da xexil ovnebis sargavi masal iserovnuli centridan Semovitanet.

gvaqvs adgil obrivi jisebic. yvel agaxarebuli rom aris, ki xedavT, zogs nayofic gamotani l i aqvs, yvel a erTwi ani nargavebia. Semodgomaze kapital ur Spalerebs gavukeTebT da tradiciul zvrebs gavaSenebT.

aqve 500X500 kv.m. ori saTburi Sendeba, erTSi xeil ovnebis nergebs gamoviyanT, meoreSi ki – vazis nergebs. ukve saZirkvel i gaWri lia, aqve iqneba administraciul i Senobac. marnis mowyobasac vfiqrobT, mosaval s rom mi vi RebT, xom unda davabinaoT. imedi gvaqvs, da es mar to imedi ar aris, am mi mar Tebi T seriozul ad vmuSaobT, vcdil obT, mecitruseobasTan erTad Cvens regionSi mevenaxeobac ganvavi Tar oT – dasZens batoni nugzar oqropiriZe.

xexil is ZirSi miwaa moTeTrebul i, vinteresdebi. sasugia-meTqi, al baT.

– es defikaciuri tal axia. CvenTan mJave reaquiis ni adagebia da ganeitral eba, mokirianeba sWirdeba, amis gareSe mosavl is mi Reba Wirs. masal a, dol omi ti adre tyvarCel i dan Semogvqonda, magram dRes, mogexsenebaT, iq ra mdgomareobacaa. vicodi, agaris Saqris qarxanas wl ebs ganmavl obaSi uamravi narCeni, aseTi defikaciuri tal axi hqonda dagrovil i. aseTi narCeni 80% kirs Seicavs. gadavwyvi teT swored es narCeni gamogveyenebina. Semovi taneT da davi wyeT am tal axi T mJave ni adagebis ganeitral eba. Sedegi saxezea. roca es naxes sofl is meurneobis saministros special istebma, gadawyvi tes SeemuSavebi naT special uri programa, romel ic wl eul samuSavdeba, sadac saxel mwi fo 70%- iT daafi nansebs mi wis kerZo mfl o-

bel ebs, ra la ma l SeZl on lavianli savargul ebi am defikaciuri tal axi T daamuSaon.

baton nugzars vemSvi dobebi. saintereso, rogor i Sedegi eqnebaT erTi wl is Semdeg. davpirdi, rom auciel ebl ad movinaxul eb. aseTi xal xi rom sWirdeba qveyanas, amaze maTi ve nakeTebi da saqme metyvel ebs.

batoni nugzaris rCevi T samxreTis ferdobze Se-feni l i saner gi sken mi vemar Tebi .

winaswar davreke, Sps „qarTul i bostneul is“ Caqvisci trusis sacdel -sademonstraci onakveTismTavari special isti ol eggvარიSvil i adgil ze mxvdeba. es sanerge 2012 wl is gazafxul ze gaSenda. mas saxel -mwi fo, saqarTvel os sofl is meurneobis saministro afinansebs.

sanerges 10 heqtari uWiravs. citrusis sacdel i j iSebi 6.5 heqtarzea gaSenebul i.

batoni ol egi gamocdil i special istia, es saner-gesac etyoba.

– aqsul mandarinis cnobil i iaponuri saadreo j i-Sebia gaSenebul i, aqcenti niCin an niCi gouzea gake-

Tebul i (wamyvani saadreo j iSia iaponiaSia), mesame dekadaSi modis, 20 seqtembridan ikri febao, mixsni s batoni ol egi – mere modis ueno vase (vase iaponurad saadreos niSnavs), okicu vase, taguCi vase, miagava vase, haraguCi vase, iura vase, mukai ma, kavada. CvenSi gavrcel ebul mandarinTan Sedar ebi Tyvel a saadreo j iSia, oqtomberSi Semodis ZiriTadad, or metramde simaRl is izrdeba. erT Zirze, daaxl oebi T, 30-35 ki-l ograms isxams, msxvil nayofaa, yinvagamZl ea. „miagavas“ kl oni 1,5 gradusi T met yinvas uZl ebs, vidre sxvaj iSebi. qveda iarusSi, sadac civi adgil ia, Ziri-Tadad swored es j iSi gavaSeneT.

mandarinis yinvagamZl eobis zRvari minus 12 gradusia. namyenTan iyineba. mar to saZire – trifol iate minus 25 gradus yinvas uZl ebs, am i tom saZi red igi gamoiyeneba, Tumca mi si saZi reebis gamoyvana da movl a Zal ian rTul ia.

Cven mandarinis j iSebs vcdiT. romel i adre gayviTl da, saadreo j iSebSi romel i ufro saadreo a. yovel a T dReSi vamowmeb siyvi Tl es, si mwi fis fazaSi romel i aswr ebs Sesvl as. zogier Ts ukve 20 agvi sto-dan Seepar a siyvi Tl e, aseT j iSebs vini SnavT, rom ki-dev ufro saadreo j iSi gamovi yvanoT.

citrus kvirtis mutacia axasiaTebis. swored kvirtis bunebrivi kl onirebis gziTaa miRebul i ramdenime Zvir fasi forToxl isa Tu mandarinis j iSi. Cven cvakvirdebi T, akl imatizaci is periodSi SeiZl eba romel ime formam saxelicval os da sxva axial i forma mogvces. es aris saintereso. iaponel ebi Wkviani xal xia. 3,6 mil ion tona citruss awarmoeben da aSS-s Semdeg msofl io bazarze meore adgil i ukaviaT. Cven-Tan xom teniani subtropikul i kl imatia. iq musonuri kl imatia. nal eqebis raodenobi Ta, da temperatur aTaj ami T kl imati TiTqmi s emTxveva erTmaneTs. maT Zal ian bevri hibridi aqvT gamoyvanil i, am i tom aris es j iSebi saintereso Cveni regionisTvis.

CvenTan bevri fermeri modis, am j iSebis gamravl eba surT. or wl ianma nergebma ukve mosaval i mogvca. mandarinis CvenTan, rogorc wesi 4-5 wel i sWirdeba rom moixsas, am j iSebis umetesoba ki meore wl i dan iZl e-va nayofs. SarSan aq 500 kil ogrami mandarin i movkri-feT. wl eul s ufro did mosaval svel odebi T.

mi zanic swored is aris, rom Cveni pi robebisTvis Sesaferisi saadreo j iSebi SevarCi oT da fermerul meurneobebSi gavavrcel oT. Sedegi aSkarad kargia. danarCens momaval i gviCvenebs. Cven energias ar vi SurebT.

მგრჯეყლი მცჯეყელე-
 ბნის დარგნის მხდელის
 ლიდერის წყდურის კომპა-
 ნის «Делаваль»-ის (www.
 delaval.com)ეყსკლ უზი-
 რი დილერი საყარტველი ოსი, კომპანია „სოფლიო ტექნიკა“
 აცხადებს ვაკანსიას სერვისის ინჟინრის ტანამდებობაზე.

ZiriTadi მოტხოვნები:
 უმაღლიესი ტექნიკური (ზოოტექნიკური) განათლება,
 ბოლო კურსის სტუდენტი;

მეკანის და ელექტრობის ცოდნა;
 რუსული და ინგლისური ენების კარგად ცოდნა;
 მართვის მოწონება – B კატეგორია, მიწის ნებებისათვის
 მზადყოფნა;
 პასუხისმგებელი ანობა, კომუნიკაბელი უნარი.

ZiriTadi მოვალეობები:
 – სხვადასხვა სახის სარემონტო და სერვისული მომსახურების გაწევა;
 – კომპანია «Делаваль»-ის სერვის-მომსახურებისა და მოწყობის ობიექტების გაყიდვა.

პირობები:
 სრომითი კონტრაქტი;
 შესრულიებული სამუშაოს მიხედვით კონკურენტული
 სრომის ანაზრაულება და საკმარისი სედეგებიდან გამომდინარე პრემიების დაჯილდოება;

სამსახურებრივი ავტომობილი, სათანადო სრომის პირობების შექმნა;
 სვალეობა (მატსორის უცხოეთში), პროფესიული ცვლების განვითარების შესაძლებლობა;
 კომპანიაში მუშაობა, რომელიც იყენებს ყველაზე მოწინავე ტექნოლოგიებს სოფლიოში.

ტყვენი რეზიუმე გამოავსავნებენ კომპანია «Делаваль»-ის პერსონალს გაყოფილი ებისი ეკატერინე გუბანოვასთან.

ტყვენითვის საინტერესო კითხვებისთვის ებისი დასვათ ტელეფონით (რუსული ან ინგლისური ენებზე)
 + ან 00/79851755541
 (9-დან – 19 საათამდე მოსკოვის დროით).

Zi i eri sofel i qveynis simdi drea

რამდენად Zi i eria dRes saqarTvel os sofl ebi, ra uWirT da ul xint, amis magal iTad WiATuris municipal itetis sofel i bereTisac sakmarisi iqneba.

ეს სოფელი ნიგოზეტის ტემის სედი. სოფელი სისული სვიდი უბანია და ხუტასამდე კომლი ცხოვრობს. მოსახლეობა ZiriTadad მიუთმომედები ტადაკავებული. საყარტველი ოს სხვა სოფლების მსგავსად, მთავარი პრობლემა უმუშევრობა და სოფელი სისასვლელი გზის არარსებობაა, შესაბამისად, ტრანსპორტი სეფერხებით მოზრახობს. სკოლიდან მოსწონებელი მცხოვრებ ბავშვებს ზამთარში ფეხით სიარული უწევს. არარსებობს სამედიცინო პუნქტი, ავარიული გზის გამოკისასაფოდაქმარება ავადყოფამდე ვერ მიდის. მოსახლეობას მსმელი უყლის პრობლემა სერიოზული ადამიანების მიხედვად, რომ ადრე სოფლისთვის კინოთეატრი და გასართობი ცენტრი ჰქონდა, დრეს კულტურული რონის Zieბისათვის არანაირი პირობები არარსებობს, ამიტომ ახალგაზრდობა სოფლისთვის ტოვებს, სოფელი კარიელი და დემოგრაფიული პრობლემა სოფლისთვის ტავად ცნდება.

ნიგოზეტის საკრებულოს წამყვანი სპეციალისტი გიორგი ტაბატაძე ამას კითხვას უყლის ისტორიული აპარატის იგი დავრთვების მიხედვით დამარების მნიშვნელობაზე, რომელიც უნდა სგაზაფხულზე დაიწყო მთავრობამ, რომელიც ეხებოდა მიწის რესურსების სოფლისთვის უფასოდ დახმების მიხედვით, სეიზონის სასუქის და სოფლის მეურნეობისათვის განკუთვნილი სხვა საშუალებების მიხედვით. მართალია, ამ პროგრამის განხორციელების დროს სოფლებში სივარძლიანი პრობლემა, მაგრამ ამჟამად მიმდინარეობს სოფლის სტატისტიკური აღწერა, რათა შემდგომში მსგავსი სამუშაოები უფრო ეფექტურად დატარდეს.

უბრალოდ იგეგმება გზის რეაბილიტაცია, მაგრამ უსახრობის გამო ეს პრობლემა პრობლემა რჩება. ტუმცა, მოხერხდა სოფელი სისანიარვე სისტემების გაუმჯობესება, რიტაცალიან კმაყოფილებით ვართ. დაიგეგმა, რომ სოფლის ცენტრში აიგება სენობა, სადაც განთავსდება ამბულატორია, სტომატოლოგიური კაბინეტი, გვეყლი და ცენი ვეტერინარი, მოეყოლება დარბაზი, სადაც მოსახლეობა შეიძლება სეკრება და სოფლის პრობლემების განხილვა.

საუბრის დასაწყის ბათონმა გიორგიმ უყლის ისტორიული სოფლის სურვილი გავანდო: კარგი იყნობა სოფელი სისვენების გადამსახურების პატარა სარემონტო ანობის იყო, ამიტომ ადგილი ობრივი ხილის რეალიზაციას მოვარეხებით და ხალხი დასაყმდებობა, ეს კი, დარწმუნებულ ვარ, გარკვეულად დემოგრაფიული პრობლემა სეუმსუბუყებდა სოფელი სო.

ეს მართლაც აქტუალი ურითაა. საყარტველი ოსი, ალბათ, ყველა სოფელი სისეიზონისათვის მცირე სარემონტო, რომელიც ადგილი ობრივი მოსახლეობის დასაყმდებობა და სოფელი სოფლისთვის უფასოდ მოწოდების მიხედვით სარემონტოების გაზრდას სეუყობდა ხელს.

sal ome kapanaZe avtoris foto

JOSKIN -

kompania,
romelic
saWiro
produqci as
gTavazobT

JOSKIN (www.joskin.com) saxnav-saTes da saTib savargul ebSi Txevadi da myari organuli sasugis (nakel is) Semtani agregatebis da sofl is meurneobisaTvis satransporto teqniki smwarmeobel il ideri evropuli kompaniaa, romelic wl eul smuSaobis 45-wl ian i ubil es aRni Snavs. SarSan ki kompaniam ori mni Svel ovani zRude gadal axa. mTI ianma kapital brunvam 100 mil ion evros gadaaWarba, xol o istoriasSi pirvel ad kompaniis sawarmoebma 4500 erTeul i teqnika gamouSves.

Joskini j gufi fl obs 4 special izebul , urTier-TdakavSirebul samrewvel o kompl eqss, romel Ta bazaze kompania maRal xarixian da konkurentunarian produqci as awarmoebs.

mi znad isaxavs ra Tavisi produqci is gayi dvis Semdgom maRal xarixian momsaxurebas, joskini Tavisi qarxnebsi maqsimal ur makompl eqtebel mowyobil o-bebs amzadebs.

Joskini s produqcia 4 ZiriTadj gufad iwarmoeba: Txevadi organuli sasugebis Semtani cisternebis gama 59 sabazo 2500-28000 litri mocul obis model ebisgan Sedgeba da yovel i maTgani 700 ofciiTaa aRWurvili, rac saerTo j amSi 10 aTasi kombinaciis ganxorciel ebis saSual ebas iZi eva. 2012 wel s gayi da ra 2000 cisterna, kompaniam ki deverTxel daamtka, rom amsektorSi kvl avl ideria. kompania j oskini sTvis didi xania cnobil ia, rom yovel i organika sasugia, Tu is ni adagSi Tanabrad, saWiro dros, saTanado raodenobit ganawil deba. daeyrdno ra Txevadi da myari organuli sasugis gamanawil ebel i agregatebis warmeobis 25-wl ian gamocdil ebas, dRes j oskini

momxmarebel sam manqanebis farTo speqtrs sTavazobs, roml ebsac sxvadasxva rel iefisa da sididis savargul ebze Tanabrad SeuZi ia Txevadi da myari organuli sasugis (nakel is) Setana.

sasugis momfantvel i teqniki s garda j oskini momxmarebel s sTavazobs sasofl o-sameurneo da sxva daniSnul ebis monol iTur TviTmcl el misabmel ebs, pirutyvis gadasayvan lafetebis, saborto-sammxriv TviTmcl el da sakvebis gadasazid misabmel ebs, wyl isa da sxva Txevadi tvirtis gadasazid sxvadasxva zomis universal ur avzebs.

Joskini momxmarebel s aseve sTavazobs universal ur zesadgrebs, roml ebzec Sesazl ebel ia rogorc organuli sasugis momfantvel i sxvadasxva model is agregatebis, ise sasofl o-sameurneo satransporto mowyobil obebis dayeneba.

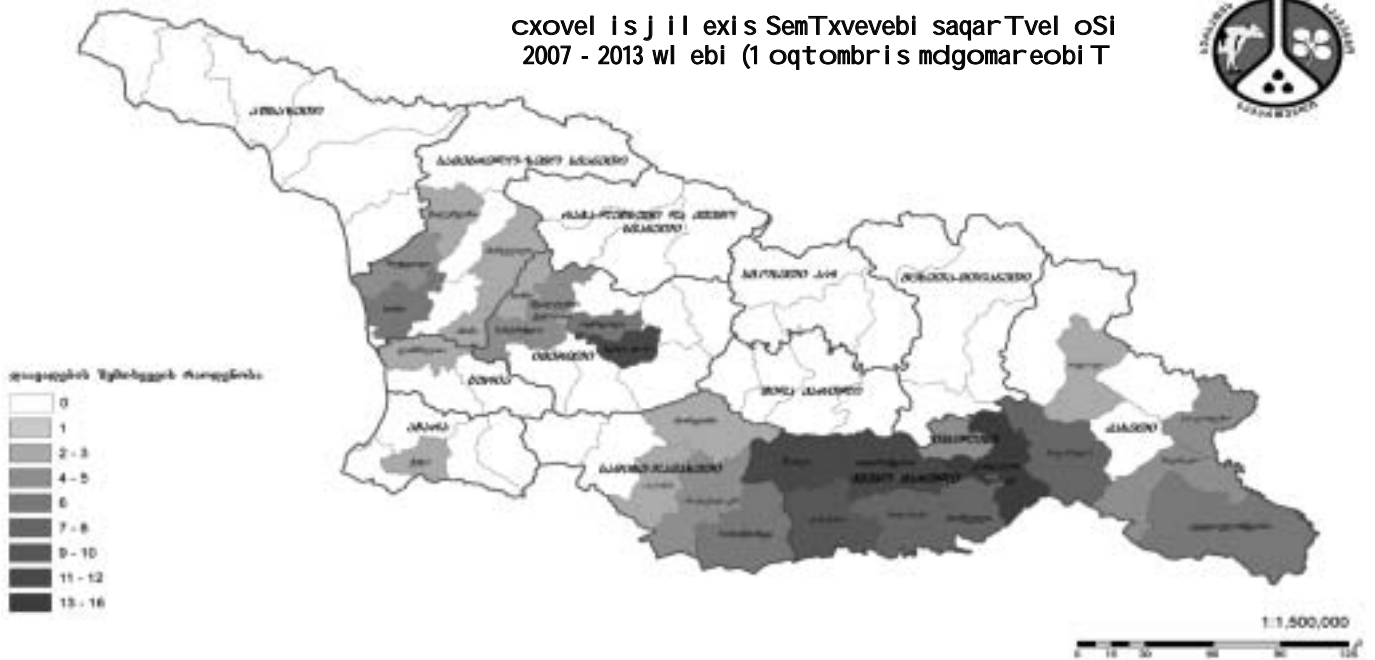
Joskini aseve awarmoebs saZovrebis mosavl el unikal ur teqnika, saTibel ebs, mul Ci rebisa da buCqismWrel agregatebs, aeratorebs da sxva.

Joskini s markis produqcia msoufl ios 40 qveyanaSi muSaobs. maT Soris aris saqarTvel o, sadac kompania j oskini s partnori gaxl avT kompania „msoufl io teqnika“ (www.worldtechnic.ge), romelic Tanamedrove sasofl o-sameurneo teqnika da teqno logiebis danergvis mxriv qveyanaSi didi xania l ideris pozici as ar Tmobs.

rac Seexeba j oskini s teqniki s danergvas saqarTvel oSi, kompaniam gasul i wl is dasawyisSi ramdenime erTeul i Txevadi da myari organuli sasugis momfantvel i qarTul -Sveicariul kompania „Blauenstein Georgia“-s mecxovel eobis kompl eqss miawoda, sadac mas warmatebit iyeneben.

cxovel is j il exis SemTxvevebi saqarTvel oSi
2007 - 2013 wl ebi (1 oqtombri s mdgomareobi T

j i l exi saqarTvel oSi

saqarTvel o agrarul i qveyanaa. misi mosaxl eobis 46.8% sofl ad cxovrobs, sadac Semosavl is mniSvnel ovan wyaros sakuTari moxmarebi saTvis fermerul i saqmi anoba warmoadgens. saqarTvel oSi pirutyvis ramdenime daavadeba preval i rebs, romel ic rogorc fermerebis, aseve momxmarebi i saTvis sazi anoa. am daavadebebs Soris erT-erTi saSiSi daavadebaa j il exi (cimbirul i wyl ul i).

j il exis daavadeba miekuTvneba cxovel isa da adamianisaTvis saerTo – zoonozur gansakuTrebi T saSiS infeqciur daavadebas, romel ic septicemiis niSnebi T, mZime intoqsikacii T da karbunkul ebis warmoqmni T xasiaTdeba. saqarTvel oSi registrirebul ia j il exiT daavadebul da dacemul cxovel Tamravli obiTi manifesturi (moqmedi, niadagobriv i) kera, romel Ta raodenoba 2000-ze metia. daavadebis dros qveynisTvis miyenebul i zaral i (social uri da ekonomikuri) didia.

daavadebis gamomwvevia gramda-debi Ti, sporawarmomqmnel i, Zewk-viseburi formis baqteria acil-lus anthracis. cxovel ebSi j il exi xSir SemTxvevaSi sporebi T dabinZurebul i sakvebis an mcenareul i sakvebis miRebisas vl indeba. adgil obrivi, bal axismWamel i cxovel ebis j iSebidan daavadebis mimarT maRal i mgrZnobel obi T msxvil fexa pirutyvi, cxvari, Txa,

cxeni da sxva kentCl iqiani cxovel i gamoirCeva. j il exis mimarT amTvisebel ia gareul i bal axismWamel i cxovel ebi. nakl ebad amTvisebel ia: Rori, ZaRli da kata. isini bal axismWamel cxovel ebTan Sedarebi T met mdgradobas iCenen daavadebis mimarT.

adamianis daavadebis ZiriTad mizezs daavadebul cxovel Tan uSual o kontakti warmoadgens. misi movla, kontakti inficirebul i eStan, kontakti inficirebul i cxovel is produqtebtan, rogoricaa xorci, tyavi an Zval i. j il exi gvxdება mTel s msofi i oSi – central ur, samxreT-dasavl eT aziis da samxreT da aRmosavl eT evropis qveynebsi. j il exi endemur daavadebad iTvl eba, igi saqarTvel oSic endemuri daavadebis saxi T aris warmodgenil i.

B. anthracis-is bunebriv rezervuars warmoadgens niadagi. daavadebis afeTqeba pirutyvsa

da gareul cxovel ebSi ganpirobepul ia j il exis sporebi T dabinZurebul i niadagis da wyl is rezervuarebi T. niadagis sporebi T dabinZurebis wyaroa warsul Si inficirebul i cxovel i. avadmyofi an mkvdari cxovel is l eSidan bacil ebis gamoyofa xdeba bunebrivi xvrel ebidan gamoyofil i siTxeebis saSual ebi T. bacil ebi haerTan kontakts dros warmoqmni an sporas da abinZureben garemos. sporis warmoqmna aseve xdeba maSin, rodesac baqteria kontaktsi Sedis haerTan daavadebul i cxovel is tan-xorci T l eSismWamel i cxovel is kvebis an dakvl is dros.

mcoxnavi cxovel ebi ZiriTad avaddebian B. anthracis spori T dabinZurebul i bal axis, niadagis an mcenaris fesvis Wamis dros an cxovel is dawyurebis procesSi (roca wyal Si sporebis koncentracia maRal ia). cxovel ebSi daavadebis afeTqeba SeiniSneba dabl obebSi, sadac nestiani niadagia da organul an tutepH ankal ciუმისი onebis maRal i koncentracia gvxdება. msgavsi pirobebi xel s uwyobs sporis gadarCenas da aRniSnul pirobebsi spora SesaZl e-

bel ia aTaswl eul ebis ganmavl o-
baSi SenarCundes.

jil exi sezonur xasiaTsatarebs
da saZovrul periods ukavSi rde-
ba. saqarTvel oSi saZovrul i pe-
riodi zogierT regionSi 8-10 Tve
grZel deba.

jil exis afeTqeba cxovel ebSi
dakavSirebul ia zafxul is cxel da
xangrZl iv periodTan, mSral amin-
debTan, Zl ier wimebTan da wyal-
di dobebTan. ZiriTadad daavadebis
afeTqeba asoci rdeba warsul Si da-
avadebul i da damarxul i cxovel is
l eSis samarxis gaxsnasTan. daava-
debis gavr cel ebis da meqanikurad
gadacemis saSual ebas war moadgens
aseve mkbenara buzebi da mwerebis
nairsaxeoba, roml ebic l eSiT ik-
vebebi an. maT SeuZl iaT meqanikurad
sporebiT bal axis safaris da-
binZureba. daavadebis afeTqeb-
is mizezi SesaZl ebel ia iyos
sporebiT dabinzurebul i bal
axis safarvel i an am ni adagi-
dan aRebul i Tiva, aseve sakve-
bis mineral uri danamatebi, Tu
is damzaddeba inficirebul i
cxovel is Zvl is fqvil iT.

saqarTvel oSi jil exiT da-
avadebul i adamianebsa da
cxovel ebis raodenoba bol o
aTwl eul is ganmavl obaSi ga-
izar da.

2007 wl idan oficial urad
dadastur da 120 daavadebis
SemTxveva cxovel ebSi, maT
Sor is: 109 SemTxveva msxvil fe-
xa pirutyvSi, 9 – cxvarSi, 1 – cxenSi
da 1 – RorSi. jil exiT daavadebu-
li adamianebs raodenoba 499-ia
(savaraudo da dadasturebul i
SemTxveva erTad).

daavadeba jil exis kontrol i
cxovel Taj anmrTel obis erovnu-
li programis nawil swarmoadgens.
cxovel ebis profil aqtikuri vaq-
cinacia mimdinareobs sursaTis
erovnul i saagentos mier da mo-
icavs prevenciul RonisZiebebs,
romel ic efeqturad xorciel de-
boda 2009wl amde da ganaxl da 2012
wl idan. garda profil aqtikuri
vaqcinaciisa, jil exis infeqciis
kerebSi daavadebis dafiqsirebis
Semdeg yovel Tvis xorciel deba
iZul ebiTi vaqcinacia.

2012 wl is meore naxevarSi gan-
xorciel da cxovel ebSi jil exis

profil aqtikuri vaqcinacia. qveya-
naSi riskebis gaTval iswinebiT, da-
avadebaze arakeTil saimedo zoneb-
Si vaqcinacia Cautarda 52 342 sul
msxvil fexa pirutyvs. daavadebis
gamovl inebis SemTxvevebSi Cata-
rdacxovel TaiZul ebiTi vaqcinacia, ra
drosac aicra 130 962 sul i msxvil -
fexa pirutyvi, 18 176 sul i wvril -
fexa pirutyvi, 295 sul i kentCl iqi-
ani cxovel i da 79 sul i Rori.

2013wl ispirvel naxevarSi pro-
fil aqtikuri vaqcinacia Cautar-
da 143 271 cxovel s, maT Sor is 75
524 sul msxvil fexa, 66 890 sul
wvril fexa pirutyvs da 857 sul
cxens. daavadebis gamovl inebis
SemTxvevebSi iZul ebiTi vaqci-
ciis Sedegad vaqcinirebul ia 25
038 cxovel i, maT Sor is 15 662 su-

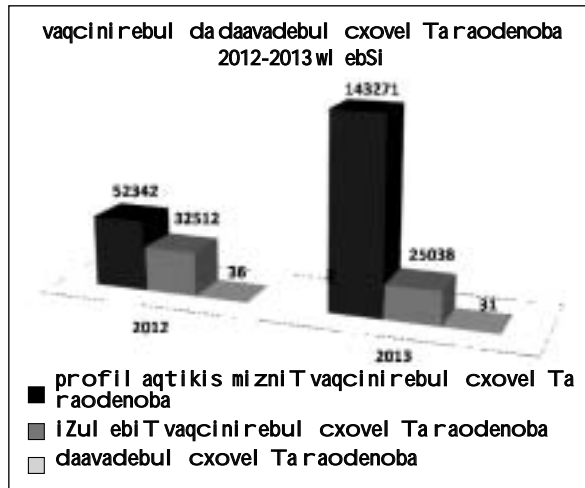
wavl as, riskfaqtorebis garkve-
vas, Setyobinebis da SemTxvevebis
registraciis sistemis naTl ad
warmodgenas. kvl evis Sedegad mi-
Rebul i informacia gamoyenebul i
iqneba prevenciul i RonisZiebebis
da daavadebis kontrol is stra-
tegiis gaumj obesebaSi da aisaxeba
cxovel ebis vaqcinaciis proces-
ze, dainergeba mdgradi zedamxed-
vel obis da kontrol is erovnul i
programa jil exis daavadebaze,
romel ic xel s Seuwyobs epidemi-
ol ogiuri situaciis gaumj obese-
bas saqarTvel oSi.

mimdinare wel s daavadeba „jil
exis erTiani j anmrTel obis“
jgufis muSaobis Sedegad dai-
beWda sainformacio-saganmanaT-
l ebl o bukl etebi da posterebi
(qarTul , azerbaijanul da
somxur enebze) daavadeba
jil exis Sesaxeb mosaxl e-
obis codnis donis asamaR-
l ebl ad.

amis miuxedavad, aucil e-
bel pi robad mi gvaCni a qvey-
nis teritoriaze epizo-
otiis sawinaaRmdago RonisZiebebis
srul yofil ad ganxorciel eba. epizooti-
is sawinaaRmdago RonisZie-
bebis gatareba ganapiro-
bebs aRniSnul daavadebaze
epizootiuri keTil saime-
doobis mi Rweva-SenarCune-
bas da cxovel Taj anmrTe-

l obis dacvas, rac xel s Seuwyobs
cxovel ebis daavadebis SemTxveve-
bis Semci rebas da adamianebs dac-
vas. mosaxl eoba uzrunvel yofil i
iqneba veterinarul i Tval sazri-
siT keTil saimedo mecxovel eo-
bis produqtebiT, gaumj obesdeba
produqciis raodenobrivi da xa-
risxobrivi maCvnebel i, Semci-
deba qveyanaSi cxovel Ta infeqci-
uri daavadebis afeTqebiT gamow-
veul i zaral i.

***cira nafetvarize,
saqarTvel ossofi is meurneo-
bis saminstross.s.i.p. sursaTis
erovnul i saagentos veterina-
riis departamentis cxovel Ta
gansakuTrebiT saSiSi infeqciuri
daavadebebis zedamxedvel obisa
da riskis anal izis sammarTvel os
ufrosi special isti***

li msxvil fexa, 9 097 wvril fexa
pirutyvi, 210 cxeni da 69 Rori.

mimdinare wel s cxovel ebSi da-
fiqsirebul ia daavadebis 31 Sem-
Txveva, maT Sor is 29 msxvil fexa
da 2 wvril fexa pirutyvSi. daava-
deba gamovl inda im cxovel ebSi,
roml ebic jil exis sawinaaRmdago
vaqcinitar iyvnen acril ni. aRsa-
niSnavia, rom SemTxvevaTa raode-
nobis mateba wl is cxel periodSi
da Zl ier wimebis Semdeg dafiq-
sirda (ivl isidan seqtembris CaT-
vl iT).

saqarTvel oSi cxovel Taj anmrTel
obis erTiani programis
fargl ebSi Seqmnilia daavadeba
„jil exis erTiani j anmrTel obis“
jgufi. romel ic axorciel ebs
kvlevas jil exis daavadebaze.

kvlewa miznad isaxavs jil exis
daavadebis epidemiol ogiur Ses-

რა უნდა ვიცოდეთ ჯილეხის შესახებ

1 ჯილეხი
(ციმბირული წყეული) მწვავე ინფექციური დაავადებაა.

ჯილეხით გარეული და შინაური ცხოველები ავადდებიან: ძროხა, ცხენი, თხა, ცხვარი, ღორი, და ა.შ.

გამომწვევი ნიადაგში წლობით ინარჩუნებს დაავადების გამომწვევის უნარს.

2 ადამიანი ყველაზე ხშირად ავადდება ჯილეხის ეანის ფორმით.

თუმცა, არსებობს დაავადების სხვა ფორმებიც:

- ინჰალაციური (ფილტვი)
- გასტროინტესტინალური (ეჭ-ნაწლავი)
- ხახის

3 თუ თქვენს შინაურ პირუტყვს შეამჩნევთ:

- მაგის დაქარგვას
- ქოშინს
- წყურვილს
- ეუჭის აშლილობას
- მალე ტემპერატურას

• პირისა და ცხვირის ტრუდან სიხინარევი ქაფისებურ გამონადენს,

მოახდინეთ მისი იზოლაცია და სასწრაფოდ შეატყობინეთ ვეტერინარულ სამსახურს!

4 ჯილეხის თავიდან ახაცილებად საჭიროა ცხოველების დროული ვაქცინაცია.

თუ პირუტყვი ავრილია ჯილეხის საწინააღმდეგო ვაქცინით, დაავადების საშიშროება აღარ არსებობს.

ლაუშვებელია:

- ჯილეხით ინფიცირებული ცხოველის დაკვლა
- საკვებად გამოყენება ან გაყიდვა.
- ხორცის ან სხვა პროდუქტების დამუშავება,
- ტუშის გადაგდება

იმ ადგილას, სადაც დაავადებული ცხოველი დაიკვლება, ან ტუში დავარდება ჯილეხის ახალი ერა გაჩნდება! ერა სპეციალური წესებით ვეტ-სამსახურმა უნდა გააუვნებლოს.

5 თუ ეჭვი გაგიჩნდათ, რომ ჯილეხი დაგემართათ, დაუყოვნებლივ მიმართეთ ექიმს. დაგვიანების შემთხვევაში ინფექცია რთულდება და ხშირად სიყვილით სრულდება.

ნუ შეუქმნით საფრთხეს თქვენი და მრავალი ადამიანის სიცოცხლეს!

